

Stockholm den 14 februari 2025

Nacka tingsrätt
mark- och miljödomstolen
mmd.nacka.avdelning3@dom.se

Mål nr M 4072-24

Ang. ansökan om tillstånd till vattenverksamhet för bortledande av grundvatten till samt uppförande av anläggning i vattenområde m.m. vid Fyrisån i Uppsala kommun

Efterkommande föreläggande i aktbilaga 74 får Uppsala kommun yttra följande.

I. Inledning

1. Kompletterande utredningar

Länsstyrelsen har i aktbilaga 62 redovisat de kompletteringar som länsstyrelsen anser erforderliga. Kommunen har efterkommit länsstyrelsens begäran på följande sätt.

Kommunen har under hösten 2024 och vintern 2025 utfört ett antal kompletteringssonderingar kring planerade brostöd. Sonderingar har även skett i läget för ledningsschakter samt har kompletterande undersökningar för tillfartsbankarna genomförts. Sonderingarna har utförts för att kunna besvara frågor kring grundvatteninströmning, utbredning av kvicklera, sulfidhaltig lera och för att ge ytterligare underlag inför detaljprojektering av planerad bro. Härtill har reviderade stabilitetsberäkningar utförts för bland annat schakt för anläggande av brostöd och ledningar. Utöver detta har medelgrundvattennivåer i området reviderats utifrån de grundvattenmätningar som utförts efter det att ansökan lämnades in. Det har även installerats två nya grundvattenrör, ett på vardera sidan av Fyrisån. Som en följd av de kompletterande undersökningarna har tolkningen av jordlagerföljden kring vissa av brostöden och projekteringen i systemhandling ändrats.

Kommunen redovisar de utförda kompletterande utredningarna jämte de justeringar av bl.a. anläggandet som görs i anledning av resultatet av dessa utredningar, i sakkunnigutlåtande från WSP, **bilaga 1**. Nämda bilaga svarar mot de krav och önskemål som länsstyrelsen framställt i aktbilaga 62, se även avsnitt II.1. nedan.

Kommunens kompletterande utredningar:

- Markteknisk undersökningsrapport inkl. ritningsbilagor, WSP, den 13 februari 2025, se **bilaga 2**.
- PM Brostöd, WSP, den 14 februari 2025, **bilaga 3**.
- PM Sulfidjord, WSP den 6 december 2024, **bilaga 4**.

Utredningarna har inneburit att Projekterings PM Geoteknik, bilaga 5.2 till ansökan, aktilaga 1, och Ritningar, bilaga 5.1 till ansökan, aktilaga 1, ersätts med uppdaterade versioner, se **bilaga 5** och **bilaga 6**.

Kommunen anser att underlaget i målet därmed är sådant att länsstyrelsen kan återkomma med sin inställning till kommunens ansökan om tillstånd för vattenverksamhet och ansökan om dispens från vattenskyddsföreskrifterna för Uppsala- och Vattholmaåsarna (03FS 1990:1), liksom till de av kommunen presenterade villkorsförslagen rörande vattenverksamhet, grundvatten och vattenskydd.

2. Villkorsförslag

I anledning av inkomna synpunkter har kommunen justerat några villkorsförslag. Uppdaterade villkorsförslag framgår av **bilaga 7**. I kommunens bemötande av inkomna synpunkter i avsnitt II. nedan framgår kommunens motivering till de justerade villkorsförslagen liksom motivering till kommunens avböjande av ändring av villkorsförslag i övriga fall.

3. Strandskydd (kompletterande yrkande)

Kommunen har återkallat sin ansökan vid länsstyrelsen om att länsstyrelsen ska upphäva strandskyddet inom den del av planområdet i detaljplan D som omfattas av strandskydd i anslutning till Fyrisån. Vad gäller de delar av området för bron och spårvägen som är belägna inom strandskyddat område och inom vattenområden omfattas strandskyddsprövningen av här aktuell vattenrättslig tillståndsprövning med stöd av 7 kap. 16 § p. 2 miljöbalken. Dessa områden består av:

- 1) Sträckan från och med brostöd 9 till och med brostöd 11, vilken sträcka är belägen inom det vattenområde som alstras av Fyrisån,
- 2) Områden kring vardera brostöd 12 -15 där grundvattenbortledning ska ske för anläggande av dessa brostöd.

För de delar av området för bron och spårvägen som är belägna inom strandskyddat område och utanför vattenområden, d.v.s. områdena mellan brostöd 8 och 9, mellan brostöd 11 och 12, mellan brostöd 12 och 13, mellan brostöd 13 och 14 och mellan brostöd 14 och 15 samt det större området kring brostöd 14 och 15 där bl.a. dagvattendamm och slänter kring brostöd 15 ska anläggas, se lilafärgade områden i **bilaga 8**, framställer kommunen följande kompletterande yrkande i målet.

Kommunen yrkar att mark- och miljödomstolen med stöd av 7 kap. 18 c § p. 3 och 5 miljöbalken meddelar strandskyddsdispens för att inom lilafärgade områden i **bilaga 8** anlägga bro och spårväg med tillhörande områden.

Skäl för yrkad strandskyddsdispens: Lokaliseringen av bron och spårvägen med tillhörande områden sker med stöd av den omfattande lokaliseringsutredningen som ingår i planarbetet med sträcka D. Val av plats och utformning har skett med beaktande av påverkan på grundvatten, skyddade arter och kulturmiljön, liksom med beaktande av tekniska förutsättningar för spårvägen. Bedömningen är att vald lokalisering och utformning medför acceptabel påverkan på dessa intressen. Kommunens villkorsförslag i förevarande prövning säkerställer att ingen otillåten påverkan sker med anledning av tillståndssökt vattenverksamhet. Anläggande och drift av spårvägen utgör ett angeläget allmänt intresse, vilket länsstyrelsen fastslagit i två beslut, se beslut den 1 februari 2024 om biotopskydd (dnr 1108-2023) och beslut den 21 januari 2025 om artskyddsdispens för cinnoberbagge (dnr 3811-2024).

4. Artskydd (kompletterande yrkande)

Sweco har i anledning av synpunkter från länsstyrelsen i aktbilaga 62, se även avsnitt II.1 nedan, vidtagit kompletterande utredning gällande groddjur, se **bilaga 9**. Kommunen bedömer att förekomsten av vanlig padda är mycket begränsad i våtmarken väster om Fyrisån och att de skyddsåtgärder som kommunen åtar sig genom villkorsförslagen 12, 13, 14 och 16 (se **bilaga 8**) medför att otillåten störning på vanlig padda inte behöver befaras. I anledning av länsstyrelsens synpunkter och att kommunen avböjer länsstyrelsens yrkande om tillkommande tidsrestriktion (den 15 mars – den 30 september istället för kommunens förslag avseende tidsrestriktion avseende perioden den 1 april – den 31 augusti, se villkorsförslag 16 i **bilaga 7**) framställer kommunen följande yrkande.

Kommunen yrkar enligt 15 § artskyddsförordningen dispens från förbuden i 6 § artskyddsförordningen för att inom blåfärgat område (våtmarksområde) i **bilaga 10** anlägga bro och spårväg.

Skäl för yrkad artskyddsdispens: Det är av praktiska och ekonomiska skäl inte möjligt att utsträcka tidsrestriktionen med 1,5 månad på sätt som länsstyrelsen anger. Det skulle förlänga och fördyra byggskedet. Det skulle också kunna innebära att den totala störningstiden förlängs till men för ett stort antal arter. Härtill kommer att inventeringen visar på en mycket begränsad förekomst av vanlig padda och relativt dåliga omgivningsförhållanden för vanlig padda samt att de av kommunen föreslagna villkorsförslagen bedöms på ett effektivt sätt undvika att individer skadas eller dödas. För de individer av vanlig padda som mot all förmodan skulle råka dödas eller skadas med vidtagande av skyddsåtgärderna i ovan redovisade villkorsförslag söker kommunen dispens enligt 15 § artskyddsförordningen. Vad gäller kravet i nämnda bestämmelse på att det inte ska finnas någon annan lösning: Aktuellt broläge har bedömts vara det mest lämpliga och det minst skadliga på en stor mängd intressen. Det framgår av en omfattande lokaliseringsutredning som presenterats och prövats inom ramen för

detaljplanearbetet med sträcka D. Vad gäller kravet i nämnda bestämmelse på att dispensen inte får försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde: Nuvarande förhållanden visar att förutsättningarna för vanlig padda i berört område inte är god, vilket bekräftades vid inventeringen. Efter det att brobygget är färdigställt avser kommunen vidta återställningsåtgärder så att förhållandena inte bara återställs utan förbättras för vanlig padda. Våtmarken kommer således att innehålla en bättre lekplats för vanlig padda än vad våtmarken har idag. Återställningen består av att skapa en större lekplats än den nuvarande med större vattenspegel, några djuphålor, svagt lutande slänter samt en ökad heterogenitet i strandzonen. Dessa åtgärder ger vanliga padda bättre förutsättningar att kunna fortsätta nyttja området som lekplats. En dispens försvårar således inte upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde utan förbättrar den genom de efterföljande återställnings- och förbättringsåtgärderna. Förutsättningar för artskyddsdispens enligt 15 § artskyddsförordningen föreligger.

II. Kommunens bemötande av inkomna synpunkter

Kommunen har tagit del av inkomna yttranden, vilka återges nedan och varefter följer kommunens bemötande. I **bilaga 11** framgår det av kommunen bedömda påverkansområdet för den tillfälliga grundvattenbortledningen öster om Fyrisån, liksom de fastigheter vilka de enskilda som yttrat sig äger. På så sätt klargörs om de enskilda berörs av sökta verksamheter eller inte.

1. Länsstyrelsen, aktbilaga 62

Länsstyrelsen anser att ansökan behöver kompletteras enligt vad som anges fortsättningsvis i detta yttrande. Innan kompletteringar och förtydliganden inkommit kan länsstyrelsen inte ta ställning till ansökan om tillstånd för vattenverksamhet, eller ansökan om dispens från vatten- skyddsföreskrifterna för Uppsala- och Vattholmaåsarna. Sammanfattningsvis berör kompletteringar och förtydliganden i huvudsak följande områden:

- vattenskydd
- geoteknik
- hydrogeologi
- riskreducerande åtgärder

Länsstyrelsen avser att yttra sig över inkomna kompletteringar samt projektets tillåtlighet i ett senare skede.

Länsstyrelsen tillstyrker att tillstånd från landskapsbildskyddet medges.

Länsstyrelsen yrkar på ersättning för uppkomna rättegångskostnader.

1) Villkor och skyddsåtgärder

Kommunen har föreslagit ett antal villkor i sin ansökan. Länsstyrelsen kan inte bedöma och ta

ställning till föreslagna villkor gällande vattenverksamhet, grundvatten och vattenskydd innan de kompletteringar och förtydliganden som listas under rubriken *Vattenverksamhet och vattenskydd* har lämnats in.

För övriga villkor har länsstyrelsen, där det funnits behov, lämnat synpunkter och föreslagit korrigeringar under respektive rubrik nedan.

2) *Vattenverksamhet och vattenskydd*

Planerade arbeten kommer att ske inom vattenskyddsområde för den kommunala grundvattentäkten i Uppsala- och Vattholmaåsarna. I närheten av arbetsområdet finns uttagsbrunnar som är del i Uppsala stads vattenförsörjning. Området ingår även i riskanalysen för grundvatten inom Uppsala- och Vattholmaåsarna och de riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde som Uppsala kommun har tagit fram, även kallad Måsen. Grundläggning av bro och planerade arbeten i samband med grundläggningen får därför inte medföra en påverkan på grundvattentäkten och grundvattenförhållandena i åsen.

Det är länsstyrelsens uppfattning att kommunen baserat på inlämnade ansökningshandlingar inte med tillräcklig säkerhet har visat att risken för t.ex. bottenuppträckning eller kanalbildning och nya spridningsvägar är acceptabel för att medge dispens och tillstånd. Nedan listar länsstyrelsen de utredningar och förtydliganden kopplade till lerans egenskaper, grundläggning av brostöd, grundvattenförhållanden, markstabilitet samt arbetsmomenten pålning, spontning och ledningsschakt som kommunen behöver komplettera sin ansökan med.

Länsstyrelsen efterfrågar även en bedömning av om känslighetskartan, med nu planerade åtgärder, förändras eftersom delar av det skyddande lerlagret tas bort och en anläggning placeras i området.

Uppsala kommun: Kommunen får hänvisa till avsnitt A i **bilaga 1**.

2.1) Lerans egenskaper och grundläggning av brostöd

Inom arbetsområdet finns lera som kan fungera som ett tätande lager över det isälvsmaterial som utgör dricksvattentäkten i åsen. Detta förutsätter dock att leran har rätt egenskaper och tillräcklig mäktighet.

Som framgår av den geotekniska undersökningen som bifogats ansökan förekommer lera i en mäktighet som varierar mellan 1,2–26 m på den västra sidan av Fyrisån och 0,3–9,5 m på den östra sidan. Leran vid undersökta brostöd på den västra sidan av Fyrisån innehåller enligt den geotekniska undersökningen sandskikt, sulfidhaltig siltig gyttjig lera med sandskikt och sulfidhaltig, sandig siltig lerig gyttja.

Länsstyrelsen kan inte se att lerans olika egenskaper har beaktats på ett tillfredsställande sätt i det hydrogeologiska PM:et och i miljökonsekvensbeskrivningen.

Kommunen behöver **komplettera ansökan** med:

- En redogörelse för om leran vid de olika brostöden på den västra sidan är av sådan kvalitet med lämpliga egenskaper och struktur att den uppfyller de krav som ställs för att sluta tätt kring pålar och spont samt utgöra ett tätt skyddande lager.
- En riskbedömning av variationen i lerans struktur och egenskaper, och en beredskapsplan för det fall platsförhållandena visar sig vara sämre än predikterat.
- Riskreducerande åtgärder i förhållande till lerans egenskaper och struktur, samt en motivering till valda och bortvalda åtgärder.

Uppsala kommun: Kommunen får hänvisa till avsnitt B i **bilaga 1**. Vad gäller frågan om beredskapsplan för anläggande av brostöd har kommunen kompletterat villkorsförslag 23 på sådant sätt så att kommunen inte bara ska framarbete ett kontrollprogram utan även en beredskapsplan för anläggande av brostöd. Båda handlingarna ska inges till tillsynsmyndigheten senast två månader innan den tillståndsgivna vattenverksamheten påbörjas, se justerat villkorsförslag 23 i **bilaga 7**.

Det är länsstyrelsens uppfattning att för att utföra schakt, pålning och spontning behöver det lämnas minst 5 m lera av god kvalitet ovanför friktionslagret. Detta kan jämföras med tabell 3 i avsnitt 3.4.2. i den tekniska beskrivningen och redovisningen av lerans mäktighet i det hydrogeologiska PM:et som innebär att det vid vissa brostöd enbart finns mellan 2–4 m lera kvar. Om leran är av sämre kvalitet behöver leran ha större mäktighet.

Det anges i villkorsförslag 4 att marknivån kommer att höjas vid brostöd 8 och 9. Det går inte att följa resonemanget bakom valt villkor. I den hydrogeologiska utredningen anges en annan grundläggning för brostöd 8 och att det inte finns någon risk för bottenuppträckning. Där anges även att risken för bottenuppträckning har beräknats och utretts separat. Någon rapportering och beskrivning av den beräkningen och eventuella antaganden i beräkningen har inte presenterats.

Kommunen behöver **komplettera ansökan** med:

- Den utredning av risk för bottenuppträckning som utförts.
- En redogörelse för vad som föranledde en ändring av vald anläggningsmetod för brostöd 8.
- En utredning över möjligheten att höja markytan vid fler brostöd än brostöd 8 och 9 för att begränsa risken för påverkan på grundvattentäkten, samt en redogörelse för varför åtgärden avfärdas i övriga brostöd.

Uppsala kommun: Kommunen får hänvisa till avsnitt C i **bilaga 1**. I anledning av att grundläggningsnivån ska höjas upp till marknivå även för brostöd 2, 7 och 8, och inte endast för brostöd 9, har kommunen kompletterat villkorsförslag 4, se **bilaga 7**.

2.2) Grundvattenförhållanden

Området har i olika sammanhang beskrivits som ett område med en komplicerad hydrogeologi med förekomst av artesiskt grundvatten. Enligt ansökningshandlingarna redovisas grundvattenytan ligga 0,3 – 1,5 m under markytan förutom vid brostöd 1 och 15. Det framgår inte av underlaget om det är högsta uppmätta grundvattennivå som anges i handlingarna.

Kommunen behöver **komplettera ansökan med:**

- Ett förtydligande kring vilken grundvattennivå som visas i ritningar och kartunderlaget och i det hydrogeologiska PM:et.
- Ett resonemang kring den analys av samvariation och tidsserier som utförts. Varför har inte en längre tidsserie använts? Hur representativ är den grundvattennivå som visas och som beräkningar och antaganden kopplade till exempelvis bottenuppträckning bygger på?
- Ett resonemang och förslag på åtgärder i händelse av att grundvattennivån stiger under pågående arbete och bottenuppträckning riskerar att ske.

Uppsala kommun: Kommunen får hänvisa till avsnitt D i **bilaga 1**.

Enligt ansökningshandlingarna kommer 48 pålar vid respektive brostöd att slås ner, samt vid brostöd 1 och 15 med tillhörande tillfartsbank kommer 45 x 5 pålar att anläggas. Länsstyrelsen konstaterar att det i ansökningshandlingarna står att på den västra sidan kommer betongpålare att slås ner, och på den östra sidan kommer pålar att borrar ned. Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen om att borrhade pålar inte får ske med petroleumprodukter eller kemikalier enligt 3 § i vattenskyddsföreskrifterna.

Uppsala kommun: Kommunen noterar synpunkterna och avser att följa vattenskyddsföreskrifterna.

2.3) Pålning och spontning

Pålning avses ske till hejarsonderingens djup, vilket normalt borde vara svårt med betongpålar. Länsstyrelsen befärar att det kan medföra stor kompaktering av grundvattenförande jordlager, vilket kan utgöra hinder för grundvattnet. Vid utredningen av dämning uppfattar länsstyrelsen att man enbart tittat på själva pålen och inte på det faktum att ett område runt och under pålen även blir kompakterat.

Kommunen behöver **komplettera ansökan med:**

- En fördjupad utredning om risk för kompaktering av åsmaterialet i samband med planerade arbeten och pålning.
- Alternativa pålar till betongpålar. I den geotekniska undersökningen lyfts t.ex. spetsburna pålar. Har dessa avfärdats och varför?

Uppsala kommun: Kommunen får hänvisa till avsnitt E i **bilaga 1**.

Kommunen har angett att spont kommer att slås ner vid brostöd där schakter överstiger djupet 2 m och utförs i lera. Det framgår inte vilken typ av spont som kommer att användas och hur djupt den kommer att slås ner. Däremot anges att sponten antingen kommer att lämnas kvar eller kapas på lämplig nivå.

Kommunen behöver **komplettera ansökan med:**

- En utredning av vilka risker på kort och lång sikt som finns kopplade till val av sponttyp, samt valet att lämna kvar sponten jämfört med att ta upp den. Exempel på risker som behöver belysas är täthet (utläckage av grundvatten), spridningsvägar, kompaktering m.m.
- Beskrivning av hur djupt spont kommer att slås på de platser där leran inte är lika mäktig. Finns det risk att spont slås genom leran?

Uppsala kommun: Kommunen får hänvisa till avsnitt F i **bilaga 1**.

2.4) Markstabilitet

Enligt den geotekniska undersökningen planeras det för ytterligare utredningar, däribland utbredning av kvicklera och stabiliteten i området för bron och dess tillfartsbanker. Länsstyrelsen kan inte se av inlämnat material att de planerade utredningarna utförts.

Kommunen behöver **komplettera ansökan med:**

- Utbredningen av kvicklera samt behovet av särskilda skyddsåtgärder under arbetstid och drift.
- Klargörande om stabiliteten för arbetsfordon inom våtmarken och i närheten av Fyrisån är utredd och hanterad i ansökan eller om ytterligare skyddsåtgärder kommer att krävas. Se hänvisning till kommande utredningar i den geotekniska undersökningen.

Uppsala kommun: Kommunen får hänvisa till avsnitt G i **bilaga 1**.

2.5) Ledningsschakt

I samband med arbetet kommer dagvattenlösningar och ledningar att anläggas, även vissa ledningsomläggningar är aktuella. Vid brostöd 4–8 anläggs ledningsschakter på ett djup mellan 1,5–2 m. Omläggning av ledning i våtmarken sker genom styrd borrhning. Vid brostöd 13–15 anläggs ledning intill och längs schakt för brostöden.

Kommunen behöver **komplettera ansökan med:**

- Nivån på ledningsschakt i förhållande till den höjning av markytan som planeras vid brostöd 8.
- Redogörelse om ledningsschakten kan riskera att bidra till förorening eller spridning av föroreningar eller bortledning av grundvatten.

Uppsala kommun: Kommunen får hänvisa till avsnitt I i **bilaga 1**.

3) Miljökvalitetsnormer för vatten

3.1) Grundvatten

Länsstyrelsen har inte bedömt miljökvalitetsnormerna för grundvatten utan inväntar kommunens komplettering innan något ställningstagande kan ske.

Uppsala kommun: Kommunen hoppas att kommunens kompletterande utredningar möjliggör för länsstyrelsen att ta ställning till kommunens redovisning av miljökvalitetsnormerna för grundvatten. Kommunen vidhåller den bedömning som är redovisad i miljökonsekvensbeskrivningen, bilaga 6 till ansökan, aktbilaga 1.

3.2) Ytvatten

Kommunen behöver säkerställa att planerad verksamhet inte äventyrar miljökvalitetsnormen för Fyrisån Ekoln-Sävjaån (WA67670465) eller nedströms liggande vattenförekomster både under anläggningsfasen och under drift.

Vattenförekomsten Fyrisån Ekoln-Sävjaån är bedömd till uppnår ej god kemisk status för PFOS, Benso(a)pyren och Tributyltennfyöreningar, vilket är den sämsta statusklassen för dessa parametrar. Utsläpp av vatten till Fyrisån, från till exempel länshållning, behöver därför renas så att miljökvalitetsnormen för vattenförekomsten inte äventyras. Se även under nästföljande rubrik 4) Länshållnings- och dagvatten.

4) Länshållnings- och dagvatten

Enligt den geotekniska utredningen förekommer det sulfidhaltig lera eller lera med sulfidinslag inom arbetsområdet. Kommunen har inte utvecklat eller redogjort för risker och hantering av sulfidhaltiga massor och länshållningsvatten från schakt i sulfidhaltiga leror. Enligt villkorsförslag 7 ska inget länshållningsvatten infiltreras i åsen. Av ansökningshandlingarna framgår att länshållningsvattnet kommer att hanteras lokalt och därefter pumpas till närbeläget dike, dagvattenledning eller direkt till Fyrisån.

Kommunen behöver **komplettera ansökan med:**

- En redogörelse för hantering, risker och anpassningar av arbetet med avseende på förekomst av sulfidhaltiga leror och länshållningsvatten med lågt pH.

Uppsala kommun: Kommunen får hänvisa till avsnitt H i **bilaga 1**.

Länsstyrelsen föreslår följande **omformulering av villkorsförslag 6:**

- Avvattning från etableringsytan och arbetsvägen inom hög/extrem känslighetszon på västra sidan av Fyrisån ska ske i *täta* diken och samlas upp för undvikande av risk att förorenat vatten infiltreras till åsen.

Länsstyrelsen anser även att det i villkor ska anges att PFAS-provtagning av vatten från exploateringsområdet ska utföras för att avgöra om och hur PFAS-rening ska genomföras. PFAS-halter ska även kommuniceras med tillsynsmyndighet innan utsläpp till Fyrisån och/eller borttransport sker.

Uppsala kommun: Kommunen ansluter sig till länsstyrelsens utformning av villkorsförslag 6 och föreslår följande tillkommande villkor gällande PFAS (i form av ett andra stycke till villkorsförslag 8): PFAS-provtagning av vatten från exploateringsområdet ska utföras för att i samråd med tillsynsmyndigheten avgöra om och hur PFAS-rening ska genomföras. PFAS-halter ska även kommuniceras med tillsynsmyndigheten innan utsläpp till Fyrisån och/eller borttransport sker.

5) Föroreningar och masshantering

5.1) Masshantering

Länsstyrelsen ser positivt på masshanteringsplanen och vill framhålla att PFAS-provtagning av schaktmassor som uppkommit inom området behöver utföras. Länsstyrelsen vill även lyfta att masshanteringsplanen behöver innehålla en beskrivning och förtydliganden kring kommunens beredskap för hantering av sulfidhaltiga massor.

Uppsala kommun: Kommunen avser att vidta erforderliga provtagningar av massorna. Masshanteringsplanen kommer att ha det innehåll som länsstyrelsen anger.

5.2) Deponier

Gällande angränsande nedlagda deponier EBH-ID 149362, EBH-ID 148375 samt EBH-ID 148374 bedömer länsstyrelsen att det förekommer risk för spridning i anslutning till planerade grävarbeten. Länsstyrelsens bedömning är att ytterligare undersökning och beaktande kan komma att krävas vid fortsatt arbete och detta bör tas i samråd med tillsynsmyndigheten.

Uppsala kommun: Kommunen får hänvisa till avsnitt J i **bilaga 1**.

6) Naturmiljö

6.1) Riksintresse 3 kap. 6 § miljöbalken, Ultuna källa

Områden som är av riksintresse för naturvården ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada naturmiljön. En negativ påverkan som är irreversibel med avseende på något värde som utgör grunden för riksintresset bör som regel anses utgöra påtaglig skada på naturmiljön.

Ultuna källor hör till de kraftigaste naturliga källorna i Uppland. Förutsättning för bevarande är att ingen påverkan av hydrologin sker. Med hänvisning till vad länsstyrelsen angett under rubriken 2) *Vattenverksamhet och vattenskydd* samt det behov av kompletteringar kopplade till grundvattennivåer, bottenuppträckning, lerans egenskaper m.m. kan länsstyrelsen inte

bedöma om planerade arbeten kan medföra en påtaglig skada på riksintresse för naturvård, Ultuna källor eller inte.

Uppsala kommun: Kommunen har vidtagit de kompletteringar som länsstyrelsen efterfrågat, se avsnitt I.1. ovan. Uppsala kommun anser att det därmed föreligger erforderlig utredning till stöd för att det inte föreligger risk för att planerade arbeten kan medföra påtaglig skada på riksintresse för naturvård, Ultuna källor.

6.2) Artskyddet

6.2.1) Groddjur

Groddjur är fridlysta enligt 4 a § respektive 6 § artskyddsförordningen.

På västra sidan av Fyrisån finns en våtmark med förekomst av groddjur. Det framgår inte av underlaget om den öppna vattenytan i våtmarken berörs av anläggningsarbetet. Om så är fallet kan ytterligare skyddsåtgärder komma att krävas.

Ledningar kommer att behöva läggas om och en arbetsväg kommer att anläggas från etableringsytan strax söder om Ultunaallén.

Av ansökan framgår att för att säkerställa att groddjur inte tar sig in på arbetsområdet och skadas kommer ett finmaskigt nät att sättas upp kring arbetsområdet. En groddjurspassage kommer även att anläggas under arbetsvägen. Efter att bron är färdigställd kommer arbetsvägen att tas bort och våtmarken kommer att återställas. Länsstyrelsen anser att även följande **skyddsåtgärd behöver vidtas**, utöver vad kommunen åtar sig, för att anläggningsarbetet inte ska aktualisera förbuden i artskyddsförordningen:

- Anläggningsarbeten i våtmarken får inte utföras under perioden 15 mars-30 september.

Under perioden den 15 mars – den 30 september förväntas groddjur uppehålla sig i våtmarken. Föreslagen skyddsåtgärd motverkar risk för störning och att individer dödas och bör föreskrivas som ett villkor.

Uppsala kommun: Kommunen avböjer att vidta den skyddsåtgärd som länsstyrelsen föreslår. Följande får framhållas. Av den kompletterande artskyddsutredningen, **bilaga 9**, framgår att det enda groddjur som kan förekomma i den öppna ytan i våtmarken väster om Fyrisån är vanlig padda, att förekomsten av den är mycket begränsad, att nuvarande omgivningsförhållanden inte är gynnsamma för vanlig padda och att kommunen avser att efter brons färdigställande förbättra omgivningsförhållandena för vanlig padda. Kommunen anser att de skyddsåtgärder som kommunen åtar sig genom villkorsförslagen 11, 12, 13, 14 och 16 (se **bilaga 7**) medför att otillåten störning på vanlig padda inte behöver befaras. I anledning av länsstyrelsens synpunkter och att kommunen avböjer länsstyrelsens yrkande om tillkommande tidsrestriktion (den 15 mars – den 30 september istället för kommunens förslag avseende

tidsperioden den 1 april – den 31 augusti, se villkorsförslag 16 i **bilaga 7**) har kommunen ansökt om artskyddsdispens enligt 15 § artskyddsförordningen, se avsnitt I.3. ovan.

6.2.2) Fåglar

Samtliga vilda fåglar är fridlysta enligt 4 § artskyddsförordningen. Det innebär att det är förbjudet att:

1. avsiktligt fånga eller döda djur,
2. avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödnings-, övervintrings- och flyttperioder,
3. avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, och
4. skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser.

Förbudet gäller alla levnadsstadier hos djuren.

Länsstyrelsen anser att villkor avseende när avverkning av träd får alternativt inte får ske ska föreskrivas.

Enligt ansökan kommer sponter för markstabilitet att anläggas på västra och östra sidan av Fyrisån. Vid stränderna finns växtlighet som vass och vide som i underlaget beskrivs vara viktiga yngelkammare för fisk. Vid arbeten från pontoner/arbetsbryggor kommer en liten del av strandkanten att tas i anspråk. Träd och buskar på strandkanten kommer att tas ned för att säkra åtkomst till arbetsområdet.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen om att strandzonerna även är av betydelse för fågellivet och att anpassningar av arbetet krävs för att förbuden i 4 § artskyddsförordningen inte ska aktualiseras.

Till bifogad artskyddsutredning finns ett tillhörande PM med sekretessbelagda uppgifter. Detta PM har inte bifogats ansökan men länsstyrelsen har fått ta del av underlaget efter direktkontakt med sökande.

Av den sekretessbelagda utredningen framgår att den planerade bron kommer att ha stor påverkan på fågellivet. Det finns, beroende på brons slutliga utformning, risker för påverkan både på stränderna och själva vattenmiljön, men även på öppna gräs- och åkermarker på båda sidorna om ån. För flera skyddsvärda fågelarter är det av yttersta vikt att strandvegetationen hålls intakt. Av utredningen framgår att det är av stor vikt att anläggningsarbeten vid ån sker under tidpunkter då störning på fågellivet blir så liten som möjligt.

Som skyddsåtgärd för fåglar har kommunen föreslagit att pål- och spontslagning inte ska genomföras perioden den 1 april – den 31 augusti, vilket framgår av villkorsförslag 16 i ansökan. Länsstyrelsen anser att villkoret är motiverat för att motverka störning.

Länsstyrelsen bedömer dock att även trädavverkning, vegetationsröjning och andra anläggningsarbeten skulle kunna störa fågellivet på ett betydande sätt.

Enligt genomförd utredning förekommer skyddsklassade hotade arter vid Ultuna källa och i Fyrisån nära den föreslagna placeringen av bron.

Under inventering noterades flera troliga eller säkra häckningar av en skyddsklassad art i närheten av den planerade broövergången.

Det framgår inte av underlaget exakt hur nära broläget denna häckning är noterad eller om häckplatsen riskerar att skadas. Arten är rödlistad och har specifika krav på sin häckmiljö. Av utredningen framgår att en spolierad häckplats kan få stor betydelse för den lokala populationen. Länsstyrelsen anser att skyddsåtgärder ska vidtas för att säkerställa att aktiva häckningar inte avbryts samt att befintliga häckmiljöer bevaras. Om förutsättningarna för framtida häckning försämrats till följd av anläggningsarbetet är länsstyrelsens bedömning att 4 § artskyddsförordningen aktualiseras.

Av utredningen framgår också att en annan skyddsklassad och rödlistad art kan häcka vid Ultuna källa. För denna art bedömer länsstyrelsen att det behöver säkerställas att arten inte utsätts för sådan störning att häckning avbryts för att inte aktualisera förbuden i 4 § artskyddsförordningen.

Länsstyrelsen föreslår följande *villkor för att begränsa påverkan på fågellivet*:

- Avverkning av träd, vegetationsröjning eller anläggningsarbete i strandzonen får inte ske under fåglars häckningsperiod.
- Pågående häckning av två skyddsklassade arter x och y får inte störas på ett betydande sätt.
- Häckplatser för den skyddsklassade arten x får inte försämrats eller förstöras till följd av anläggningsarbetet.
- Strandvegetationen ska återställas efter genomfört arbete.

Uppsala kommun: I kompletterande artskyddsutredning (sekretessbelagd, **bilaga 12**), framgår att och varför de två skyddsklassade arterna inte finns i brolägets närhet och varför någon otillåten störning enligt artskyddsförordningen inte bedöms uppkomma på dessa arter. Länsstyrelsens förslag till kompletterande skyddsåtgärder är således inte behövliga för dessa två arter. Det ska noteras att det av kommunens villkorsförslag 16 framgår vilka arbeten som inte ska utföras under fåglars häckningstid (den 1 april – den 31 augusti) och att det av kommunens justerade villkorsförslag 18 framgår på vilket sätt strandzonen ska återställas, **bilaga 7**.

6.2.3) Flora

Knärot och backsippa är fridlysta enligt 8 § artskyddsförordningen.

Länsstyrelsen anser att det är otydligt om den ansökta verksamheten kan påverka växtplatser för knärot och backsippa. Dessa beskrivs förekomma i området men det framgår inte var arterna hittats. Även vid förekomst mycket nära arbetsområdets gräns kan det krävas skyddsåtgärder.

Vid risk för påverkan på arternas växtplatser är länsstyrelsens bedömning att förbuden i 8 § artskyddsförordningen aktualiseras och dispensprövning krävs.

Uppsala kommun: Av Swecos artskyddsutredning, se **bilaga 9**, framgår att växtplatser av knärot och backsippa inte finns i aktuellt område och att påverkan på dessa växter således inte behöver befaras.

6.2.4) Cinnoberbagge

Cinnoberbagge är fridlyst enligt 4 a § artskyddsförordningen.

I anslutning till den planerade bron har fynd av cinnoberbagge gjorts. Kommunen har lämnat in en separat ansökan om dispens från 4 a § artskyddsförordningen till länsstyrelsen för påverkan på arten vid anläggandet av ett nytt kollektivtrafikstråk, (länsstyrelsens dnr 3811–2024). Beslut i ärendet har ännu inte tagits. Länsstyrelsen bedömer därmed inte påverkan på arten inom ramen för det nu aktuella ärendet. Utfallet av dispensprövningen skulle dock kunna påverka utförandet av ansökt åtgärd.

Uppsala kommun: Den 21 januari 2025 meddelade länsstyrelsen ovan angivna artskyddsdispens. Beslutet har överklagats till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen.

6.3) Övrigt kopplat till naturmiljö

Av ansökningshandlingarna framgår att inför anläggandet av etableringsytan och arbetsvägar kommer träd att avverkas. Exempelvis anges att hela tallungen som utgör ett rektorsminne från SLU kommer att avverkas, samt en del av den nordligaste delen av åsbarrskogen Tyskbacken. Poppeldungen och de skyddsvärda träden öster om våtmarken kan också enligt ansökan påverkas av arbetsvägen. Bron beskrivs även passera ytterligare trädmiljöer innan den når Fyrisån. Länsstyrelsen anser att avverkningens omfattning bör förtydligas liksom skyddsåtgärder som ska vidtas för att minimera ingreppet i förekommande trädmiljöer. Det föreslås ett antal åtgärder i bifogad artskyddsutredning. Dessa återspeglas inte i angivna skyddsåtgärder i miljökonsekvensbeskrivningen eller i föreslagna villkor i ansökan.

Vid förekomst av cinnoberbagge behöver utfallet av pågående dispensprövning inväntas innan avverkning kan ske.

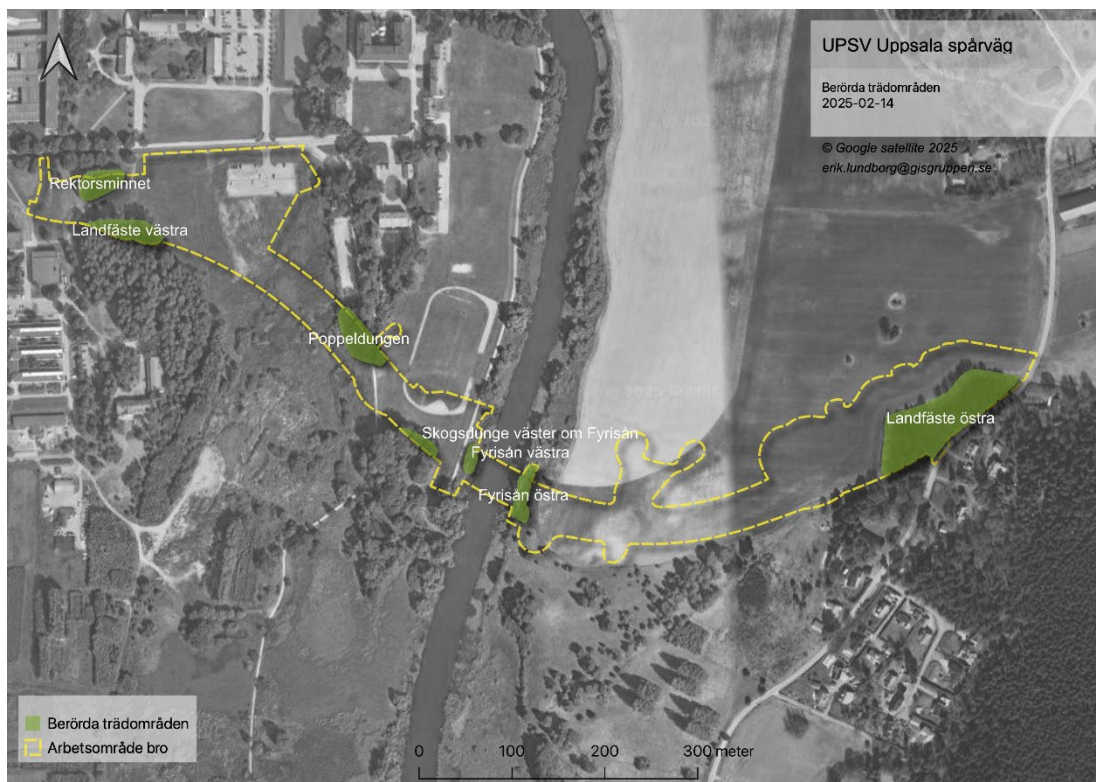
Av samrådsredogörelsen framgår att ekologisk kompensation inte bedöms vara motiverat då området kan återställas efter arbetet. Länsstyrelsen anser att detta ska framgå av villkoren och föreslår följande **omformulering av villkorsförslag 18**:

- Tillfälligt ianspråktaga ytor och strandzonen ska återställas senast ett år efter att anläggningsarbetet är genomfört. Syftet ska vara att gynna den biologiska mångfalden i området samt bevara linneanskt arv. En plan för återställandet ska tas fram i samråd med tillsynsmyndighet.

Länsstyrelsen har i avgränsningssamrådet påtalat att det vid masshantering är viktigt att inte använda material som kan bidra till spridning av invasiva arter. Länsstyrelsen kan inte se att kommunen omhändertaget det inför arbetet med kommande masshanteringsplan. Det är viktigt att beakta risken för spridning av invasiva arter i samband med masshanteringen i projektet.

Uppsala kommun: Förevarande prövning avser ansökan om tillstånd till vattenverksamhet. Det är mot den bakgrunden föreslagna villkor ska ses. Det är mot den bakgrunden inte motiverat att villkorsreglera förekommande fall av nedtagning av träd som dessutom kan vara föremål för pågående artskyddsdispensprövning. Kommunen motsätter sig därför föreslagen villkorsreglering gällande redovisad trädnedtagning. Kommunen får dock lämna följande beskrivning. Samtliga träd belägna inom följande ytor, se **figur 1**, är inmätta och artbestämda samt uppmätta avseende diameter i brösthöjd, se ritning UB91-L1-30-1-001 - UB91-L1-30-1-011 (AFRY november 2024) i **bilaga 6**.

Uppsala kommun har för avsikt att så få träd som möjligt ska tas ner för byggnation och drift av bron. Skyddsåtgärder i form av anpassningar inom arbetsområdena kommer att vidtas i möjligaste mån. Träden ligger med i projektets miljösäkringslista.

Figur 1. En översikt över de trädområden som i varierande grad påverkas under byggnationen av bron. Alla träd är inmätta och artbestämda samt uppmätta avseende diameter i brösthöjd.

Vissa träd behöver tas bort då de ligger där delar av bron ska placeras. Andra behöver tas bort för att möjliggöra byggnationen av själva bron. Projektet strävar efter att ta bort så få träd som möjligt oavsett storlek på träden för att minska intrång i naturmiljöer. Detta görs på följande sätt.

I första hand undviks påverkan på träd. I andra hand beskärs delar av kronan för att undvika att ta bort träd. I tredje hand toppkas träd för att spara delar av stammen för viss biologisk funktion. Som sista alternativ tas träd bort helt. En detaljprojektering för exakta ytor som tas i anspråk vid brobyggnationen kommer att genomföras. I detaljprojekteringen kommer det bl.a. finnas villkor som ställer krav på hänsyn till träd.

Nedan följer en översiktlig beskrivning av varje trädområde som berörs av byggnationen av bron.

1. Rektorsminnet

Hela talldungen som utgör ett rektorsminne behöver tas bort för att klara byggnation och drift av bron.

2. Landfäste västra

En grupp med träd kommer att behöva tas bort för att kunna bygga landfästet som bron utgår ifrån.

3. Poppeldungen

Ett antal träd i poppeldungen kommer att behöva tas ner för att klara byggnation och drift av bron. Exakt antal och exakt vilka träd som behöver tas ner behöver detaljprojekteras i nästa skede. Projektets avsikt är att ta ner så få träd som möjligt.

4. Skogsdunge väster om Fyrisån

Ett flertal träd i kanten av skogsdungen ligger precis i kanten av brokroppen, men under själva bron. Då bron ligger relativt högt här är bedömningen att inget träd behöver tas ner vare sig under byggnation eller drift av bron.

5. Fyrisån västra

Den västra strandbrinken har enstaka träd som behöver tas ner i samband med brobyggnationen av brostöd 9. Denna trädmiljö ska återställas så långt som möjligt efter byggnationsfasen då bron ligger så pass högt upp, se villkorsförslag 18 i **bilaga 7**.

6. Fyrisån östra

Den östra strandbrinken har en trädrad i strandbrinken som behöver tas ner i samband med brobyggnationen av brostöd 10. Denna trädmiljö ska återställas så långt som möjligt efter byggnationsfasen då bron ligger så pass högt upp, se villkorsförslag 18 i **bilaga 7**.

7. Landfäste östra

En stor andel av träden i detta område kommer att behöva tas ner för byggande av landfästet för brons östra del. Projektet strävar efter att spara så många träd som möjligt vid brobyggnationen.

Vad gäller cinnoberbagge meddelade länsstyrelsen den 21 januari 2025 artskyddsdispens. Beslutet har överklagats till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen.

Vad gäller föreslagen justering i villkorsförslag 18 har kommunen ingen erinran mot länsstyrelsens förslag förutom att tiden bör bestämmas till tre år. Kommande masshanteringsplan kommer att innehålla begärd information gällande invasiva arter.

Villkorsförslag 18 justeras till: Tillfälligt ianspråktaga ytor och strandzonen ska återställas i möjligaste mån senast tre år efter anläggningsarbetet är genomfört. Syftet är att gynna den biologiska mångfalden i området och att bevara linneanskt arv. En plan för återställandet ska arbetas fram i samråd med tillsynsmyndigheten.

7) Världsarvsnominering och linneanskt arv

Angående linneanskt arv och eventuell kommande världsarvsnominering vill länsstyrelsen

förtydliga följande med anledning av kommunens förslag för återställande av området efter brons färdigställande.

Årike Fyris är tänkt att ingå som en del i en kommande världsarvsnominering av flera vetenskapshistoriskt värdefulla platser runt om i världen. Några av de unika värden som avses att lyftas i världsarvsnomineringen är det linneanska botaniska kulturarvet, populationer av växter som finns kvar i markerna sedan Linnés tid. För att värna det linneanska botaniska kulturarvet är det viktigaste inte bara att plantera sådana arter som redan finns på platsen. Det viktigaste är i stället att använda lokalt växtmaterial, det vill säga Uppsala- eller åtminstone uppländsk proveniens när man sår eller planterar in växter som är med på listan över linneanska arter i Uppsala.

Enligt ansökan ska det föreslagna kollektivtrafikstråket över Fyrisån vara förenligt med en ambition om att Årike Fyris kan klassas som världsarv. Det innebär bland annat ett stort behov av anpassning till växtmiljöer och av växtmaterial till befintliga arter på platsen. Länsstyrelsen anser därför att det tydligt ska framgå i villkor, se föreslagen formulering ovan, och i kommande återställningsplaner att alla växter som införs är av lokalt ursprung (proveniens), åtminstone för sådana arter som finns i Uppsala sedan Linnés tid. Allra bäst är att så eller plantera växtmaterial från närområdet, i annat fall material av helst Uppsala- eller åtminstone uppländsk proveniens.

Mer läsning om det linneanska botaniska arvet finns i Manktelow och Rautenberg: Hotet mot Linnés vilda växter, Svensk botanisk tidskrift 115:1 (2021)

<https://svenskbotanik.se/wpcontent/uploads/2021/02/1449-manktelow.pdf>. Som bilaga till artikeln finns även en artlista, utifrån gällande kunskapsläge år 2020, över linneanska växter i Uppsala.

Uppsala kommun: Kommunen ansluter sig till länsstyrelsens synpunkt om behovet av att alla växter som införs till de områden som ska återställas ska vara av lokalt ursprung (proveniens), åtminstone för sådana arter som finns i Uppsala sedan Linnés tid. Kommunen kommer att vidta återställningsarbetet i enlighet med det.

8) Landskapsbildskydd

Området där planförslaget går över Fyrisån vid Ultuna omfattas av förordnande till skydd för landskapsbilden, fastställt den 14 juli 1970 enligt naturvårdslagen i dess äldre lydelse (dnr IIIR13-44-69). Länsstyrelsens bedömning är att de anpassningarna som vidtagits och de skyddsåtgärder som beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningen är tillräckliga för att säkerställa att bron inte anses innebära en sådan påverkan på landskapsbilden att det finns skäl att neka tillstånd från landskapsbildskyddet.

Uppsala kommun: Kommunen noterar länsstyrelsens bedömning.

9) Strandskydd

Som framgår av ansökan hanteras upphävande av strandskyddet inom ramen för detaljplanen. En ansökan om upphävande har inkommit till länsstyrelsen den 28 juni 2024 (länsstyrelsens dnr 5555–2024). Beslut i ärendet har ännu inte tagits.

Uppsala kommun: Kommunen får hänvisa till avsnitt I.3 ovan.

10) Kulturmiljö

Fornlämningar och tillståndsprövning enligt kulturmiljölagen hanteras separat. Det framgår av ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen att en arkeologisk utredning steg 1 har utförts inom planområdet för kapacitetsstark kollektivtrafik. För ett antal ytor har det konstaterats att en arkeologisk utredning steg 2 med sökschakt och/eller provgropar behöver utföras för att klargöra fornlämningsförekomst och om fornlämningar kommer att beröras av arbetet. Det finns ett pågående ärende kring detta hos länsstyrelsen. Efter att en detaljplan vunnit laga kraft kommer en arkeologisk förundersökning genomföras av berörda fornlämningar. Resultatet av förundersökningen ligger sedan till grund för länsstyrelsens beställning av arkeologisk undersökning och borttagning av berörda fornlämningar. Länsstyrelsen vill upplysa om att arkeologiska förundersökningar och undersökningar måste vara genomförda innan arbeten på plats kan påbörjas.

Kommunen är informerad om den arkeologiska processen och att tillståndsprövning enligt kulturmiljölagen krävs inför arbete som berör fornlämningar och/eller deras tillhörande fornlämningsområde.

Uppsala kommun: Kommunen noterar informationen.

11) Rättegångskostnader

Länsstyrelsen yrkar ersättning för hittills uppkomna rättegångskostnader med ett belopp om 44 000 kr, avseende 55 timmars eget arbete á 800 kr/h.

Uppsala kommun: Kommunen medger att utge begärd ersättning.

2. SGI, aktilaga 29

SGI avstår från att yttra sig i målet.

3. MSB, aktilaga 17

MSB avstår från att yttra sig i målet.

4. Havs- och Vattenmyndigheten, aktilaga 37

Havs- och vattenmyndigheten avstår från att yttra sig över handlingarna i rubricerat mål. Det innebär inte att myndigheten tagit ställning i sakfrågan eller till handlingarna i målet.

medger en bro med cirka tolv meter segelfri höjd med enkla brostöd (till skillnad från parställda), vilket gör att de långa siktlinjerna kan bevaras.

2) Tidpunkt för pål- och spontslagning

Sjöfartsverket noterar att det kan bli aktuellt med viss avlysning av farleden under byggnationen, och ser positivt på planerna att pål- och spontslagning förläggs till vinterhalvåret då den negativa påverkan för sjötrafiken är som minst.

Uppsala kommun: Kommunen noterar synpunkten.

3) Användning av siltgardiner

Generellt anser Sjöfartsverket att siltgardiner i närheten av farleder bör användas restriktivt och endast där det av starka miljöskäl är motiverat. När fartyg manövrerar med hjälp av propellrar och bog/akter thruster uppstår kraftiga vattenströmmar vilket riskerar att slita loss siltgardinerna. En drivande eller bristfälligt monterad siltgardin/geotextildukt kan fastna i propellrar och försämma fartygs manöverförmåga vilket innebär en sjösäkerhetsrisk. Sjöfartsverket rekommenderar att eventuella siltgardiner förankras på ett sådant sätt att de inte kan utgöra en risk för sjöfarten. Siltgardinerna kan även göras synliga för sjöfarten genom utmärkning. Utmärkning kan vara tillståndspliktig. Tillstånd för utmärkning söks hos Transportstyrelsen sjofart@transportstyrelsen.se

Uppsala kommun: Kommunen noterar synpunkterna.

4. SMHI, aktbilaga 38

SMHI yttrar sig utifrån sitt kompetensområde hydrologi (enbart ytvatten). SMHI saknar beskrivning av metodik för framtagande av dimensionerande flöden samt den hydrauliska modell som förutsätts ha använts för beräkningarna av dimensionerande flöden och nivåer i Fyrisån som presenteras i tabellerna 1 och 2 på s. 10 i den tekniska beskrivningen. Metodiken är inte beskriven på sådant sätt att beräkningarna går att följa eller granska samt att referens för Norconsult 2023 saknas.

Uppsala kommun: Kommunen har tagit fram en enklare utredning av vattennivåer vid broläget i Fyrisån, se PM - Vattennivåer i Fyrisån, Norconsult den 15 februari 2024, **bilaga 13**.

5. SLU, ägare till fastigheterna Ultuna 2:1, 2:19 och 2:22 samt hyresgäst på fastigheten Ultuna 2:23, aktbilaga 65, Akademiska Hus, ägare till fastigheten Ultuna 2:23, aktbilaga 67

Uppsala kommun har sedan våren 2024 tillsammans med SLU och Akademiska Hus fört diskussioner om på vilket sätt störningar från anläggandet av bl.a. bron över Fyrisån och störningar från den kommande spårvägsdriften ska utredas och skaderegleras på lämpligaste sätt. I dessa diskussioner har även ingått att överväga och bedöma på vilket sätt Uppsala kommun skulle kunna anpassa bygg- och driftskedet för att minimera störningarna för SLU:s

och Akademiska Hus verksamheter. Dessa diskussioner utmynnade i att parterna den 24 januari 2025 ingick ett omgivningspåverkansavtal. Avtalet omhändertar och reglerar de synpunkter, krav och önskemål om bl.a. kompletterande utredningar och redovisningar liksom anpassade vibrationsvärden samt frågor gällande buller och transporter som framgår i SLU:s och Akademiska Hus yttranden. Det innebär att SLU:s och Akademiska Hus synpunkter i inkomna yttranden därmed är omhändertagna och inte behöver hanteras vidare i detta mål.

6. Miljö- och hälsoskyddsnämnden, aktbilagor 63 och 73

Nämnden yttrar följande.

1) Pålning

Nämnden saknar en redogörelse av vad "ren yta" enligt villkorsförslag 2 innebär.

Uppsala kommun: Med ren yta menas att inga halter av föroreningar överskrider nivån för Känslig markanvändning (KM). Att ytan är ren verifieras genom provtagning och analys.

2) Rening av länsvatten/grundvatten

Rening av länsvatten/grundvatten är en anmälningspliktig verksamhet enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Uppsala kommun: Det är utsläppande av länsvatten/grundvatten som utgör anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet enligt nämnda förordning. Enligt stadgad praxis sker villkorsreglering av sådan verksamhet i vattenrättsliga prövningar avseende grundvattenbortledning. Se villkorsförslag 8. Det innebär att den rättsliga prövning som skulle ha skett inom ramen för en anmälan nu sker inom ramen för förevarande tillståndsprövning.

3) Naturreservat

Delar av sträckan går igenom naturreservatet Årike Fyris men det finns ett undantag i föreskrifterna som möjliggör en trafikförbindelse över Fyrisån inom den zon som markeras som anläggningsyta i reservatsbeslutet. Undantaget gäller om intrång och barriäreffekter i natur- och kulturmiljön minimeras. Nämnden har därför inga synpunkter angående de åtgärder som planeras i ansökan om vattenverksamhet utifrån naturreservatet Årike Fyris, men vill påtala att åtgärder som inte har direkt koppling till trafikförbindelsen, så som dagvattendammar, planteringar och anläggande av åkerholmar kan behöva prövas mot reservatsföreskrifterna.

Uppsala kommun: Kommunen noterar nämndens bedömning.

4) Strandskydd

Enligt ansökan kommer strandskyddet att upphävas för området som berör ansökan om vattenverksamhet. Upphävandet är tänkt att ske i särskild ordning av länsstyrelsen. Nämnden förutsätter därmed strandskyddsfrågan kommer att hanteras av länsstyrelsen och har därmed inga synpunkter.

Uppsala kommun: Kommunen får hänvisa till avsnitt I.3 ovan.

7. Uppsala Vatten och Avfall AB, aktbilaga 55

Uppsala Vatten har, så som också framgår av ansökan, uttagsbrunnar i Uppsala åsen någon kilometer nedströms nu planerad bro. Dessa är en mycket viktig del i Uppsala stads vattenförsörjning och det är därför av stor vikt att brons grundläggning inte påverkar grundvattenförhållandena i åsen och därigenom äventyrar Uppsalas vattenförsörjning, både under brons bygg- och driftskede.

1) Grumling

Grumling till följd av pålning kan utgöra ett problem för vattentäkterna. Som exempel kan nämnas pålning för Gävle sjukhus, vilket påverkade uttagsbrunnar nedström och resulterade i en avstängning av brunnarna. Avståndet till Uppsala Vattens brunnar är dock relativt stort i jämförelse. Projektet bör trots avståndet inkludera tät mätning av bland annat turbiditet på ett antal platser nedströms arbetsområdet. På så sätt säkerställs att anläggningsarbetet inte medför någon förändring i vattenkvaliteten som kan påverka Uppsala Vattens uttagsbrunnar i Sunnersta negativt.

Uppsala kommun: Kommunen får hänvisa till avsnitt K i **bilaga 1**.

2) Tätning av pålar

Det framgår av ansökan att man lyft bottenplattan för vissa brostöd för att undvika bottenuppträckning, vilket är bra.

Enligt ansökan förutsätts leran runt betongpålarna sluta tätt, och risken för kanalbildning längts pålarna till följd av artesiska förhållanden bedöms vara liten. Man anger också att om kanalbildning ändå sker kommer sannolikt leran sluta tätt runt pålarna av sig själva under en period med naturligt låga grundvattennivåer. Skulle leran inte sluta tätt runt pålarna anges i ansökan att man kan täta med bentonit.

Uppsala Vatten saknar ett resonemang om hur kvaliteten på leran påverkar risken för otillräcklig tätning runt pålarna och hur den naturliga lerans egenskaper vid brostöden ser ut i jämförelse med bentonitens egenskaper till tätning. För att minska risken för kanalbildning anser Uppsala Vatten att pålningen av de ur grundvattensynpunkt känsligaste brostöden bör utföras under en period med icke artesiska förhållanden.

Det bör också kontrolleras att varje påle är intakt före nedslagning av pålen och påldjupet minimeras så mycket som möjligt. Stålrörspålar bör tätas genom att förses med tät bergsko eller motsvarande för att undvika vertikala transporter av eventuella föroreningar till grundvattenförande jordlager. Stålrörspålar kan även utgöra en potentiell spridningsväg om dessa

inte fylls med betong vilket Uppsala Vatten anser bör vara ett krav. Vid minsta misstanke om läckage av betong till grundvattnet vid injektering av pålarna måste injekteringen avbrytas.

Uppsala kommun: Kommunen får hänvisa till avsnitt K i **bilaga 1**.

3) Schakt och spontning

Av arbetsmiljösäl så sker spontning vid brostöd där schakter överstiger djupet 2 meter och utförs i lera. Längs båda sidorna av Fyrisån anläggs även spont för att öka markstabiliteten vid anläggningsarbeten. Det framgår inte av ansökan till vilket djup spont kommer att installeras och om det kan genomtränga lera. I ritningar i den tekniska beskrivningen framgår det att spont kan installeras till ett djup som motsvarar djupet för pålning. Sannolikt är dessa ritningar inte helt skalenliga och spontdjupet behöver inte vara så stort. Dock är det rimligt att anta att spontdjupet är betydligt större än schaktdjupet.

Risker vid spontning liknar riskerna vid pålning. Spontskivor som slås ner i lera kan skapa spridningsvägar för föroreningar eller om det är artesiska förhållanden, flödesvägar för uppträngande grundvatten. Hur risken ser ut beror på vilken typ av spont som används. Det mest vanligt förekommande är Larsenspont/tätspont. På grund av deras oregelbunden form är utgångspunkten att det inte skapas samma jämna mottryck som tätar lera mot sponten, såsom är fallet för fyrkantiga betongpål. Dessutom har denna sponttyp en skarv där skivor sätts ihop, vilket i sig kan utgöra en spridningsväg längs skarven mellan spontskivor.

Där spont riskerar genomtränga lera kan det förekomma uppträngning av grundvatten under artesiska förhållanden. Uppsala Vatten anser att spont inte bör genomtränga hela lermäktigheten och att där det finns risk för detta ska andra lösningar användas.

Uppsala kommun: Kommunen får hänvisa till avsnitt K i **bilaga 1**.

8. Karl Petter Karlsson, ägare till fastigheten Nántuna 2:35, aktbilaga 18

Fastighetsägaren upplyser om: På fastigheten finns en borrarad brunn med ett djup på ca 47 m, vilken brunn används för hushållsvatten för fastighetens och grannfastighetens (Nántuna 2:36) behov. Det finns servitut som möjliggör grannfastighetens nyttjande av brunnen.

Uppsala kommun: Kommunen noterar informationen. Fastigheten är belägen inom bedömt påverkansområde för den tillfälliga grundvattenbortledningen. Informationen om och påverkan på brunnar inom fastigheterna Uppsala Nántuna 2:35 samt Uppsala Nántuna 2:36 har presenteras i PM Hydrogeologi, se kap 9.2.1. Ingen skada bedöms uppkomma.

9. Upsala Marinbotaniska Medelhavsexpedition AB, aktbilaga 19

1) Upsala Marinbotaniska Medelhavsexpedition AB driver det segelfartyget Sunbeam som sedan 1962 haft Uppsala som hemmahamn. Genom att man i ansökan valt att ansöka om en fast bro med 12m segelfri höjd utestängs bolaget helt från sin hemmahamn. Då det råder stor

brist på kajplatser för skutor i Stockholmsområdet hotar detta fartygets framtid i Sverige. Att bristen på hamnplatser är ett av många hot mot det rörliga kulturarvet framhålls i en rapport från riksantikvarieämbetet. (KU2017_00942_KL). Anmärkningsvärt är att kommunen inte ens informerat bolaget om att man valt ett alternativ som utestänger bolagets fartyg utan tvärtom kommunicerat att Sunbeam är ett fartyg man även fortsättningsvis vill se i hamnen.

2) Farleden till Uppsala är en vattenväg som sedan urminnes tid använts för sjöfart, redan när sträckan vid Ultuna var en vik, snarare än en å. I länsstyrelsens rapporter från 2021 och 2023 nämns att utsikten från den historiska långhundraleden kan störas. Däremot berör man inte med ett ord att Fyrisån är en vattenväg med stor historisk betydelse, eller att Uppsala är länets enda hamn mot Mälaren med djup att tala om och med möjlighet att ta emot större fartyg. När bolaget kontaktade Riksantikvarieämbetet rådde de bolaget att kontakta länsstyrelsen som är den myndighet som har ansvar för detta. När bolaget frågade länsstyrelsens utredare hur de resonerat kring påverkan på farleden fick bolaget svar att de inte anser att detta är deras sak, vilket stöder misstanken att frågan inte utretts alls. Kommunen å sin sida hänvisar till länsstyrelsen. Som representant för den sjöfart som sedan urminnes tid trafikerat Fyrisån hävdar bolaget att en så kraftig inskränkning av farledens trafik som den planerade bron utgör inte bör få göras utan att man seriöst utreder konsekvenserna och presenterar dessa i ansökan. I ansökan skrivs att "vissa båtar" utestängs men nämner inte med ett ord konsekvenserna för lokala rederier, turistnäringen, hamnens utvecklingsmöjligheter. Skillnaden mellan 12 och 16 m segelfri höjd är kvalitativ. 12 m utestänger i princip hela det rörliga kulturarvet i form av skutor och segelfartyg, och större delen av de segelbåtar man ser i en gästhamn. 16 m låter de flesta skutor passera (med visst besvär då man måste dra ner toppmasten, men det är hanterligt), liksom de flesta normalstora segelbåtar. Detta har man uppenbart inte förstått. I ansökan anges att länsstyrelsen tillstyrker byggandet av bron eftersom samhällsnyttan av en bro är så stor att det överväger de negativa konsekvenserna på Årike Fyris, inklusive riskerna för grundvattnet. Påståendet att en högbro, som den planerade, är nödvändig för Uppsalas utveckling är dock inte sant. När man på ett tidigare stadium uteslöt alternativet med en öppningsbar lågbro vid har huvudargumentet varit att den skulle störa den kulturhistoriskt viktiga parkmiljön vid det tilltänkta brofästet. I verkligheten är det alltså denna parkmiljö som står att mot Årike Fyris förfulas av en gigantisk högbro, mot grundvattnet och mot den urgamla vattenvägen till Uppsala.

Uppsala kommun: Bolaget äger ingen fastighet som berörs av sökta verksamhet. I förevarande prövning prövas inte brohöjden. Den frågan hanteras inom ramen för pågående detaljplanearbete.

10. Vattenfall Eldistribution AB, aktbilaga 20

Vattenfall Eldistribution har ingen erinran mot att verksamheten tillåts under förutsättning att dess anläggningar i området inklusive driften och skötseln av dem inte hindras eller påverkas. Vid behov av byte och underhåll av Vattenfall Eldistributions anläggningar måste de åtgärder som krävs för detta kunna utföras.

1) Vattenfall Eldistributions anläggningar i området

Bolaget redovisar på karta i aktbilaga 20 markförlagda elnätanläggningar i aktuellt område.

2) Erinran om gällande säkerhetsbestämmelser vid schaktning och grävning

Vid arbeten nära anläggningar för eldistribution ställs särskilda på krav arbetsmiljö och el-säkerhet i arbetsmiljölagen (1977:1160) och elsäkerhetslagen (2016:732) och i de föreskrifter och riktlinjer som meddelats med stöd av de regelverken. Vattenfall Eldistribution har därtill interna riktlinjer som syftar till att säkerställa att dess anläggningar, de personer som utför arbete vid dem och tredje man inte kommer till skada. Enligt dessa gäller bl.a. följande som kan vara relevant att beakta för nu sökt verksamhet.

- Vid schaktningsarbeten ska kabelutsättning begäras. Detta beställs via Post och telestyrelsens portal www.ledningskollen.se.
- Innan schaktning eller grävarbete påbörjas ska Vattenfall Eldistribution kontaktas för kabelanvisning. Detta ska ske minst fem arbetsdagar innan arbetena påbörjas. Då är en representant för Vattenfall Eldistribution med på plats under arbetets gång och ser till att inga skador uppstår. Använd gärna webbformuläret <https://www.vattenfalleldistribution.se/foretag/kundservice/formular/bestall-bevakning/>
- Vattenfall Eldistributions representant anger i samråd med gräventreprenören hur arbetet ska bedrivas och t.ex. i vilken omfattning handgrävning måste ske vid eventuell friläggning av markkablar.
- Vattenfall Eldistributions representant anger vidare hur markkablar ska förläggas samt skyddas under och efter arbetet.
- Vattenfall Eldistributions representant ska vid friläggning av kablar ges möjlighet att utföra skärmmätning av berörda kablar före friläggning och innan skyddsfyllning får ske.
- Schaktning och grävning bör inte ske inom ett avstånd av:
 - 5 meter från markkabel (77 kV) och
 - 1 meter från markkabel (0,4–24 kV).

Arbetena behöver utföras så att risk för Vattenfall Eldistributions anläggningar inte uppkommer. Om Vattenfall Eldistributions anläggningar skadas vid grävarbete är den som utför grävarbetet skyldig att ersätta de kostnader som uppstår i samband med reparation av skadan. Även kostnader som tredje man drabbats av på grund av att markkabel, luftledning eller annan anläggning skadas kan uppstå och behöva ersättas.

Uppsala kommun: Kommunen noterar informationen och kommer att beakta den. Kommunen har även haft samordningsmöte med Vattenfall den 29 november 2023 i samband med ledningssamordning vid framtagande av systemhandling för bron. Fler samordningsmöten kommer att hållas.

11. Eva-Lena Lötman, ägare till fastigheten Nántuna 2:36, aktilaga 27

Fastighetsägaren upplyser om servitutsförhållande angående brunn för hushållsvatten, se avsnitt 8 ovan.

Uppsala kommun: Kommunen noterar informationen. Fastigheten är belägen inom bedömt påverkansområde för den tillfälliga grundvattenbortledningen. Informationen om och påverkan på brunnar inom fastigheterna Uppsala Nántuna 2:35 samt Uppsala Nántuna 2:36 har presenterats i PM Hydrogeologi, se kap 9.2.1. Ingen skada bedöms uppkomma.

12. Skanova AB, aktilaga 28

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet, det vill säga när detaljplanarbete påbörjas, för att få med befintliga ledningar i planeringsunderlaget. På så sätt kan oförutsedda hinder i planeringen som berör Skanovas nät undvikas för att få en smidigare och snabbare planprocess. Om så önskas kan ledningarna skickas digitalt i dwg-format för att infogas på planeringsunderlaget. Kontakta <https://www.ledningskollen.se>

Uppsala kommun: Kommunen noterar informationen och kommer att beakta den. Kommunen har även haft samordningsmöte med Skanova den 22 januari 2024 i samband med ledningssamordning vid framtagande av systemhandling för bron. Fler samordningsmöten kommer att hållas.

13. Kerstin och Kent Eriksson, ägare till fastigheten Nántuna 2:18, liksom företrädare för ägarna till fastigheterna Nántuna 2:16 och Nántuna 2:17, aktilaga 36

Vid kontroll av ovan nämnda ärende saknas tre fastigheter som gränsar till det berörda området (bedömt påverkansområde för tillfällig grundvattenbortledning) och på vilka fastigheter där det finns stor risk att brunnarna där kommer att påverkas av det eventuella framtida brobygget. Detta gäller fastigheterna Nántuna 2:16, Nántuna 2:17 och Nántuna 2:18. Fastighetsägarna uppger att de till Uppsala kommun efter kommunens anmodan skickat in uppgifter om resp. brunns konstruktion, djup och vattenflöde. Därför är det nu märklgt att dessa tre fastigheter inte omfattas av förevarande prövning. På Nántuna 2:18 finns en 60 meter djupborrad brunn som ger drygt 1200 h/l samt ett avlopp. Huset på fastigheten är nybyggt på en tidigare sommarstugetomt. De andra två ägarna har bott länge på sina fastigheter. Nántuna 2:16 har avloppsbrunn och borrad vattenbrunn. Nántuna 2:17 har borrad brunn, avlopp och bergvärme. Vänligen återkom vid eventuell komplettering men bilägg dessa tre fastigheter till ärendet.

Uppsala kommun: Nántuna 2:16 är belägen inom bedömt påverkansområde för den tillfälliga grundvattenbortledningen. Nántuna 2:17 och 2:18 är inte belägna inom bedömt påverkansområde för den tillfälliga grundvattenbortledningen och ägarna till dessa två fastigheter är således inte berörda av tillståndssökta verksamheter. Informationen om och påverkan på brunnar har presenterats i PM Hydrogeologi, se kap 9.2.1. Ingen skada bedöms uppkomma.

Alla närliggande dricksvattenbrunnar illustreras i figur 23 under kapitel 8.2 i PM hydrogeologi. Där visas brunnarna från aktuella fastigheter.

14. Elisabeth Söderberg, boende i Brf Uppsalahus nr 27 som äger fastigheten Sävja 1:69, aktbilagor 42 – 44

Elisabeth Söderberg anger: Hon är ingen utbildad expert på såna här saker, men hon vill överklaga Uppsala kommuns beslut om att bygga en spårvägsbro över Fyrisån i Uppsala. Att riskera framtida generationers vattenförsörjning för att påla djup i leran vid ån är otroligt riskabelt. Att dessutom förstöra åriktet med en bro och stor spårvagnsdepå borde anses som miljöbrott. Hon undrar var Miljöpartiet håller hus i den här frågan. Att överhuvudtaget bygga tung spårvagnstrafiknät på Uppsalaleran är konstigt. Man ser ju hur gator och trottoarer sjunker år efter år, på grund av att det bara är lera under. Att påla djupt i leran kommer att påverka grundvattnet. Att anlägga en stor spårvagnsdepå på Nántuna ängar är en förfärlig tanke! Det är många som påverkas och det kan komma att påverka t.ex. vattenförsörjning för kommande generationer.

Uppsala kommun: Elisabeth Söderberg bor i en lägenhet i en byggnad som är belägen långt utanför det bedömda påverkansområdet för den tillfälliga grundvattenbortledningen. Hon är således inte berörd av tillståndssökta verksamheter. För bedömning av tillståndssökta verksamheter får kommunen hänvisa till ansökan med tillhörande bilagor och i förevarande yttrande tillkommande redovisning.

15. Britt och Per-Åke Larsson, ägare till fastigheten Nántuna 2:15, aktbilaga 47

Fastighetsägarna anför: De är oroliga att verksamheten kommer att påverka deras vattentillgång (eget vatten och avlopp), husgrund och garageplatta. De kräver full ersättning för den skada som brobygget orsakar. Uppsala kommun har fullständiga vattenprover från fastigheten.

Uppsala kommun: Fastigheten är belägen inom bedömt påverkansområde för den tillfälliga grundvattenbortledningen. Skada på fastigheten som orsakas av sökt verksamhet behöver dock inte befaras. Under byggtiden förväntas en temporär mindre avsänkning av nivån i dricksvattenbrunnen, ca 0,5 meter. Då brunnen är 107 meter djup innebär det ingen skada och brunnen väntas fungera som vanligt under tiden nivån är lägre än vanligt. Detta har beskrivits under kap 9.2 i PM Hydrogeologi. Andra eventuella grundvattenrelaterade skador som uppkommer på byggnader och anläggningar har utretts i PM Hydrogeologi kap 9.5. Inga sättningsskador väntas ske som konsekvens av anläggningsarbetena. Vad gäller frågan om skadeståndsskyldighet så är Uppsala kommun ersättningsskyldig enligt lag och praxis för den ekonomiska skada som sökt verksamhet orsakar.

16. Per Brunn, ägare till fastigheten Nántuna 2:16, aktbilaga 48

Fastighetsägaren uppger: På fastigheten finns en egen borrhäls brun. I det fall han drabbas

negativt vid en grundvattensänkning som Uppsala kommun planerar så yrkas ersättning för förlorat grundvatten och allt som det innebär.

Uppsala kommun: Fastigheten är belägen innanför bedömt påverkansområde för den tillfälliga grundvattenbortledningen. Brunnen ligger på gränsen till påverkansområdet. Beräknad avsänkning vid brunnen är ca 0,3 meter. Detta bedöms inte resultera i negativ påverkan. Ingen skada förväntas. Vad gäller frågan om skadeståndsskyldighet så är Uppsala kommun ersättningsskyldig enligt lag och praxis för den ekonomiska skada som sökt verksamhet orsakar.

17. Jeanette och Peter Rydell, ägare till fastigheten Nántuna 2:17, aktbilaga 49

Fastighetsägarna uppger: På fastigheten Nántuna 2:17 finns egen borrhälsbrunn och bergvärme. Om de drabbas negativt vid en grundvattensänkning som Uppsala kommun planerar så yrkar de ersättning för förlorat grundvatten och allt som det innebär.

Uppsala kommun: Fastigheten är belägen utanför bedömt påverkansområde för den tillfälliga grundvattenbortledningen, varför någon påverkan inte behöver befaras. Fastighetsägaren är således inte berörd av tillståndssökta verksamheter. Vad gäller frågan om skadeståndsskyldighet så är Uppsala kommun ersättningsskyldig enligt lag och praxis för den ekonomiska skada som sökt verksamhet orsakar.

18. Utvecklingspartiet demokraterna, aktbilaga 51

Utvecklingspartiet demokraterna anser att tillstånd ej kan eller bör ges. Miljökonsekvensbeskrivningen är inte tillräckligt utförlig i sin beskrivning av de kumulativa effekterna på grundvattnet. Miljökonsekvensbeskrivningen nämner de kumulativa effekterna men sätter aldrig in byggnationen i ett större sammanhang. Spårvägen är till för att betjäna de kommande södra stadsdelarna. Totalt handlar de kumulativa byggprojekten om något mycket större. Detta anser vi bör utredas i en miljökonsekvensbeskrivningen för att uppfylla lagkraven. Därför bör domstolen ställa krav på att en ny/reviderad miljökonsekvensbeskrivningen som sätter denna tillståndsansökan i relation till övrig vattenverksamhet som planeras i södra Uppsala. Som medborgare är det med dagens utredning omöjligt att förstå denna tillståndsansökan i ett framtida sammanhang.

Uppsala kommun: Utvecklingspartiet demokraterna berörs inte av sökt verksamhet på sätt som gör att partiet är sakägare i målet. Partiets möjlighet till yttrande sker istället inom ramen för den kommunala politiken. Vad gäller den kumulativa bedömningen av grundvattenbortledning: Den grundvattenbortledning som kan komma att ske vid en exploatering av de sydöstra stadsdelarna kommer att ske senare än den tillfälliga grundvattenbortledningen i förevarande ansökan, varför en kumulativ redovisning inte är möjlig eller behövlig i förevarande prövning. Till det kommer att bedömningen är att här aktuellt påverkansområde inte kommer att överlappa de påverkansområden som uppkommer vid grundvattenbortledningen vid exploateringen av de sydöstra stadsdelarna.

19. Michael B. Stephens, ägare till fastigheten Sävja 7:4, aktilaga 53

Michael B. Stephens är statsgeolog och adjungerad professor vid Luleå tekniska universitet och anför.

Byggprocessen styrs av ett starkt kontroversiellt beslut att etablera ett nytt kollektivtrafikstråk som möjliggör spårväg över ån. Detta beslut styrs i sin tur av ett avtal mellan några kommunpolitiker i Uppsala och staten strax före valet 2017, och som har ingåtts utan tillräcklig demokratisk förankring hos medborgare.

Bron är placerad inom vattenskyddsområdet för de kommunala grundvattentäkterna i Uppsala- och Vattholmaåsarna, Uppsala kommun. Åsarna förser kommunen med dricksvatten och utgör en av Sveriges viktigaste grundvattenförekomster. Dricksvattenanläggningarna är utpekade som riksintresse av nationell betydelse för dricksvattenproduktion.

Enligt geologisk kartering och 3D modellering av Sveriges geologiska undersökning (SGU) ligger grundvattenmagasinet i isälvssediment uppe vid markytan och längre ned under lera på västra sidan av Fyrisån samt i samma sediment under lera delvis öster om ån. Pålning vid anläggandet av samtliga femton brostöd och, i vissa lägen, schaktning kommer att ske under grundvattenytan. Det finns ett behov av grundvattenbortledning öster om Fyrisån där borning genom sediment ner i berget ska genomföras. Dessa kraftiga störningar av förhållandena i och under markytan samt de hydrogeologiska förhållandena beskrivna ovan medför höga risker för mobiliseringar av föroreningar samt kontaminering av kommunens vatten.

Bron är placerad inom området för landskapsskydd där det är förbjudet att bl.a. anlägga broar utan länsstyrelsens tillstånd. Dessutom kan man nämna att brons storlek (850 meter lång och upp till 12,5 meter i höjd) skulle medföra ett utomordentligt förfulande av landskapsbilden i naturreservatet Årike Fyris. I dagsläget finns detta naturreservat på UNESCO:s tentativa lista över blivande världsarv och utnämningen hotas naturligtvis av byggandet av en stor spårvägsbro över Fyrisån.

Sammanfattningsvis kommer byggandet av bron över Fyrisån att innebära mycket betydande miljöpåverkan i Uppsala kommun. Följande rekommendationer för att minska risker för kontaminering av kommunens vatten:

1) För att bättre förstå 3D-förhållanden mellan grundvattenmagasinet och de geologiska enheterna som ligger ovanpå och under magasinet finns behov av ett flertal borrhål ned till fast berg på bägge sidor av Fyrisån i närheten av spårvagnssträckning. SGU har nyligen publicerat en 3D-modell för Uppsalaåsen och denna modell skulle ha använts i större omfattning i till exempel Bilaga 5 (Teknisk beskrivning) i denna ansökan.

2) Hydrogeologiska tester längs dessa borrhål behövs för att bättre förstå hur grundvatten rör sig ovanpå berget i sediment och längs kontakten mellan sediment och berget.

3) Det uppskattade djupet av varje pålning skulle ha presenterats i denna ansökan, särskilt vid brostöd 1, 2, 8 och 9 på västra sidan av ån, där kontakten till grundvattenmagasinet är bara ett fåtal meter under schaktdjupet, samt vid brostöd 12 till 15 öster om ån, där grundvattenbortledning ska göras.

För att säkerställa att föreslagna åtgärdsplaner i ansökan är tillräckliga för att undvika mobileringar av föroreningar och kontaminering av kommunens vatten, bör domstolen anlita oberoende experter med tillämpad hydrogeologisk kompetens för att göra en sådan bedömning. Till exempel kan en statlig myndighet, såsom SGI som har ett övergripande ansvar för de geotekniska och miljögeotekniska frågorna i Sverige, eller ett oberoende konsultföretag utföra en sådan arbetsuppgift.

Uppsala kommun: Fastigheten är belägen långt utanför bedömt påverkansområde för den tillfälliga grundvattenbortledningen och fastighetsägaren är således inte berörd av tillståndssökta verksamheter. I sak får kommunen anföra följande gällande de tre rekommendationerna:

1) SGU:s 3D-modell har använts för de beräkningar som presenteras i PM Hydrogeologi. Då 3D-modellen är interpolerad mellan de sonderingar som den bygger på har resultaten från geotekniska sonderingar använts för att förbättra arbetet där de resultaten används över SGU:s 3D-modell. Detta har beskrivits under kapitel 4.2 i PM Hydrogeologi.

2) Den grundvattenmodell som tagits fram har kalibrerats mot utförda nivåmätningar. Modellens kalibrering har bedömts vara nog för aktuellt arbete då avsänkningen är liten och kortvarig.

3) I kapitel 4.4.2 – 4.4.14 i PM hydrogeologi och i **bilaga 3**, PM Brostöd, presenteras det djup som den utförda hejarsonderingen avslutas på för respektive brostöd. I kapitel 4.4 beskrivs att *”avslutad hejarsondering kan tolkas som antagen längd på grundläggningspålarna”*. Vid brostöd 1 och 15 presenteras inte en avslutad hejarsondering då dessa brostöd är långsträckta anläggningar under vilka geologin förändras. Exakt djup kommer fastställas vid detaljprojekteringen.

Vidare är det en markant skillnad på att schakta under grundvattennivån i en lera eller friktionsmaterial så som isälvsmaterial. De stora lermäktigheterna gör att kontakt med grundvattnet inte sker vid brostöd 1-11 även om trycknivån för grundvattnet i åsen ligger över schaktbottens nivå. Vid de brostöd där utökade geotekniska utredningar utförts och där risk för kontakt med grundvattnet föreligger har grundläggningsnivån höjts till marknivå. Med denna anpassning är det enbart vid brostöd 12-15 som kontakt med grundvattenytan kommer att ske. Ingen påverkan på de hydrogeologiska förhållandena kommer således att ske på den

västra sidan om ån. I **bilaga 3**, PM Brostöd, beskrivs geologin vid varje brostöd separat där detta framgår.

Mobilisering av föroreningar kräver att föroreningar förekommer i jordlagren där grundvatten sänks av. Miljöprovtagning i dessa delar av området tyder på att föroreningar inte förekommer. Gällande vattenburna föroreningar finns det förhöjda PFAS-halter i Uppsalaåsen. Risk för kontaminering föreligger således inte på grundvattentäkten. Länshållningsvattnet under byggskedet vid brostöd 12-15, d.v.s. bortpumpat grundvatten, kommer att renas innan det släpps ut i Fyrisån.

20. Petra Sundkvist, ägare till fastigheten Nántuna 6:67, aktilaga 54

Fastighetsägaren anför: Byggande av bro innebär en risk att Uppsalas dricksvattenförsörjning påverkas eftersom det krävs djup pålning genom det skyddande lerlagret ner i åsens grundvattenmagasin. Bron ska inte gå före vår framtida vattenförsörjning. Det finns ingen metod som kan garantera att inte dricksvattnet påverkas. Uppsala är inte beroende av den här bron utan byggande av bostäder kan fördelas runtom i Uppsala kommun och då behövs inte bron.

Uppsala kommun: Fastigheten är belägen långt utanför bedömt påverkansområde för den tillfälliga grundvattenbortledningen och fastighetsägaren är således inte berörd av tillståndssökta verksamheter. Vad gäller det som framförts i sak anser kommunen att riskerna redovisas och omhändertas på sätt som framgår i ansökan med tillhörande bilagor och den kompletterande redovisningen i kommunens bemötande av vad länsstyrelsens anför, se avsnitt I.1 och II.1 ovan.

21. Nilla och Lars Fors, ägare till fastigheten Nántuna 3:10, aktilaga 56

Fastighetsägarna anför följande.

1) Miljöpåverkan och naturvård

Bron riskerar att ha betydande negativa effekter på Fyrisån och dess omgivande ekosystem. Fyrisån är hem för flera skyddsvärda arter, och byggnadsarbeten kan leda till långsiktiga skador på vattenmiljön, vilket strider mot miljöbalkens krav på att bevara biologisk mångfald och skydda känsliga naturvärden.

Medan Ulltunakällan kan ha studerats i detalj, har Oxkällan, som är en annan viktig grundvattenresurs i området, inte fått samma uppmärksamhet. Om grundvattennivån sänks utan att fullt ut förstå och överväga påverkan på Oxkällan, kan detta leda till oväntade och potentiellt oåterkalleliga skador på denna källa. Det är viktigt att påpeka att en ensidig fokusering på Ulltunakällan kan vara otillräcklig och missledande i miljöbedömningen.

Enligt försiktighetsprincipen i miljöbalken bör åtgärder som kan leda till allvarliga eller irreversibla skador på miljön undvikas om det inte finns tillräcklig kunskap om deras konsek-

venser. Eftersom påverkan på Oxkällan inte har analyserats tillräckligt, borde detta leda till en omprövning av projektet enligt denna princip.

Uppsala kommun: Oxkällan förekommer i och för sig som namngiven punkt på kartmaterial från Lantmäteriet. Dock förekommer ingen källa på platsen enligt SGU:s källarkiv. Då Uppsala Nántuna 3:10 har ett mindre vattendrag genom fastigheten utförde kommunen en inventering av källan den 4 september 2024. Vid inventeringen undersöktes källans plats utifrån kartan liksom undersöktes områden i närheten där det är troligare att en grundvattenkälla förekommer och de områden där rinnande vatten noterats. Slutsatsen från fältinventeringen var att det inte förekommer någon källa. Det som noterades är att närområdet har en tydlig sluttning mot fastigheten i fråga och att ytvattenavrinning torde rinna genom fastigheten.

Utöver detta finns grundvattenobservationspunkter både vid det område som i kartor kallas Oxkällan och vid Uppsala Nántuna 3:10. Grundvattennivåerna i dessa observationspunkter ligger 2,3 meter respektive 5,3 meter under markytan. För att grundvatten ska flöda ur en källa i marknivå och avrinna i landskapet krävs dock att grundvattennivån överskrider marknivå. Detta är inte fallet i förevarande situation. Det innebär att det vatten som noterades vid inventeringen på fastigheten Uppsala Nántuna 3:10 inte utgör grundvatten, liksom innebär det att Oxkällan som källa inte finns.

I rapporten *Grundvatten i Uppsalatrakten* skriven av Kvartärgeologiska Institutionen 1970 nämns att Oxkällan används som dricksvattenkälla åt betesdjur. I samma rapport nämns att *"källan ger under vissa tider på året upp emot en l/s"* Den beskrivs ligga *vid foten av en urlertäckt uppstickande moränkulle [...] ca 400 meter väster om Lunsenkällan*". Detta stämmer överens med området som i fält har inventerats. Troligt har exploateringsarbeten och förändrad markanvändning förändrat grundvattennivåerna på ett sådant sätt att Oxkällan sinat.

Bedömningen är således att Oxkällan som grundvattenkälla inte längre förekommer och att den inte kan ta skada av den sökta vattenverksamheten.

2) Kulturellt och historiskt värde

Området kring Fyrisån har högt kulturhistoriskt värde, och en ny bro kan förstöra viktiga historiska landskap. Det är viktigt att bevara stadens historiska karaktär och undvika ingrepp som kan förvanska dessa värden.

Många delar av området kring Fyrisån har identifierats som värdefulla kulturmiljöer i olika översiktsplaner och bevarandeplaner. Detta innebär att de anses ha särskild betydelse för stadens historiska och kulturella arv. En ny bro och relaterad infrastruktur kan hota dessa värden genom att förändra landskapsbilden och öka urbaniseringen i ett område som hittills har behållit sin historiska karaktär.

Uppsala kommun: Inom ramen för detaljplanearbetet har sakkunniga anlåtats för bedömning av lokalisering och gestaltning av bron i syfte att lindra påverkan på kulturmiljön. Bedömningen är att vald lokalisering och vald gestaltning av bron medför att kraven i 3 kap. 6 § miljöbalken respekteras, vilket även länsstyrelsen ger uttryck för i sitt samrådsyttrande den 12 september 2023 i detaljplanearbetet.

3) Ekonomiska överväganden

Projektet innebär betydande kostnader för både kommunen och skattebetalarna. Det finns oro över om projektet är ekonomiskt försvarbart, särskilt i en tid där andra viktiga samhällsbehov kan prioriteras högre. Alternativa lösningar bör övervägas för att uppnå liknande förbättringar av kollektivtrafiken utan att behöva bygga en ny bro.

Uppsala kommun: Ekonomiska överväganden sker inom ramen för politiska beslut och utgör inte en fråga som omfattas av förevarande prövning.

4) Alternativa trafiklösningar

Det finns potentiella alternativ till en bro som kan ge samma förbättringar i kollektivtrafiken utan att orsaka de negativa konsekvenser som nämns ovan. Till exempel kan befintliga broar eller infrastrukturer användas mer effektivt, eller att utvecklingen av busslinjer prioriteras.

Uppsala kommun: Frågan om alternativa trafiklösningar sker inom ramen för politiska beslut och utgör inte en fråga som omfattas av förevarande prövning.

5) Bristande lokal förankring och stöd

Projektet har mött starkt motstånd från lokalbefolkningen, vilket indikerar en bristande förankring och dialog med de boende i området. Att gå vidare med ett projekt som inte har stöd bland invånarna riskerar att skapa sociala spänningar och minskat förtroende för lokala myndigheter.

Uppsala kommun: Frågan om lokal förankring och stöd sker inom ramen för politiska beslut och utgör inte en fråga som omfattas av förevarande prövning.

6) Potentiella skador på fastighet Nantuna 3:10 vid grundvattensänkning

Äldre byggnader är ofta känsligare för förändringar i markstabiliteten. Om grundvattennivån sänks kan marken under och runt byggnaden bli mindre stabil, vilket kan leda till sättningar. Sättningar innebär att marken sjunker ojämnt, vilket kan orsaka sprickor i byggnadens grund, väggar och tak.

Byggnaderna Nantuna 3:10 har grundmurar som är byggda med äldre tekniker och material, vilket kan göra dem mer mottagliga för skador om markens fuktighet förändras. Om grundvattnet sjunker kan detta leda till att marken under byggnaden torkar ut och krymper, vilket kan orsaka sprickor eller till och med förskjutningar i fundamentet.

Uppsala kommun: Kommunen har provtagit lerans egenskaper och kan genom detta beräkna sättningen som uppstår vid den temporära grundvattenavsänkningen. I fallet för Nántuna 3:10 har en avsänkning om 0,5 meter antagits trots att beräknad avsänkning på fastigheten inte överstiger 0,3 meter, detta för att utgå från ett konservativt beräkningsfall. Bedömningen är att under tolv månaders avsänkt grundvattennivå skulle maximalt 1 cm sättning uppkomma på fastigheten.

Sättningsberäkningen är utförd konservativt både i tid och i grundvattennivåssänkning. Detta för att inte underskatta eventuella sättningar. Max 1 cm sättning bedöms inte innebära att några sättningsskador uppstår på Nántuna 3:10 som konsekvens av den temporära grundvattennivåssänkningen. Detta kommer kontrolleras genom sättningsmätningar, inom ramen för kontrollprogrammet.

7) Brist på återkoppling från Uppsala kommun

Trots upprepade försök att kommunicera med Uppsala kommun har fastighetsägarna inte erhållit någon återkoppling på begäran om en besiktning av byggnader samt en detaljerad undersökning av markförhållandena. Eftersom Oxkällans rännil passerar genom deras fastighet, är markförhållandena annorlunda än vad som har redovisats i kommunens ansökan.

Uppsala kommun: Gällande det som benämns som Oxkällans rännil hänvisas till kommunens bemötande under p. 1) i detta avsnitt.

Kommunen hade i maj 2024 möte med fastighetsägaren till Nántuna 3.10. På mötet diskuterades hur fastigheten berördes av vattenverksamheten och hur arbetet sker med riskanalyser för vibrationsalstrande arbeten, kontrollmätningar och besiktning av byggnader i anläggnings-skedet. Efter det skickades även ett uppföljande mejl som förtydligande samt förslag på ny mötestid. Fastighetsägaren har inte återkopplat efter det. Kritiken mot kommunen gällande påstådda brist i återkoppling är således inte korrekt.

8) Ofullständig redovisning av dagvattenreservoir

I kommunens ansökan har man inte redogjort för planerna på att etablera en dagvattenreservoir intill Hemslöjdsvägen, som ligger i direkt anslutning till den ansökta sänkningen av grundvattennivån för brobygget. Hur denna anläggning kan påverka grundvattennivåerna och vår fastighet har inte utretts eller redovisats i ansökan.

Uppsala kommun: För anläggande av dagvattendamm erfordras ingen vattenverksamhet, varför den verksamheten inte omfattas av ansökan.

9) Sammanfattning

Fastighetsägarna anser att de negativa konsekvenserna av det föreslagna broprojektet över-

väger de potentiella fördelarna. Därför ber de Nacka tingsrätt att ompröva beslutet med hänsyn till de skäl som anförts ovan och att stoppa det planerade bygget.

Fastighetsägarna är tacksamma för att ni tar våra synpunkter i beaktande och ser fram emot ett rättvist beslut i denna fråga.

Uppsala kommun: Kommunen anser att förutsättningar för bifall till ansökan föreligger med stöd av det som redovisas i ansökan med tillhörande bilagor och den kompletterande redovisningen i förevarande yttrande.

22. Allan Hallgren, ägare till fastigheten Nántuna 31:2, aktililaga 57

Fastighetsägaren anför:

Tillstånd för att bygga bron ska inte ges då den kommer att förstöra landskapet och miljön i området. Fyrisån och området runt den är idag fortfarande ett område med höga naturvärden, vilket har erkänts genom att naturskyddsområde bildats för ett i stort huvudsakligen orört område både norr och söder om bron.

Området har föreslagits få status av "Världsarv" som utnämns av UNESCO, på grund av höga natur och kulturminnesvärden, se en insiktsfull artikel i Uppsala Nya Tidning, 2024-05-29, <https://unt.se/debatt/artikel/jattebron-over-fyrisan-hotar-arike-fyris/lz4v102r> Det bör inte vara nödvändigt att här upprepa de argument som framförs där, de gäller ju även om de inte upprepas. Det utgås från att domstolen kan få tillgång till artikeln, om så inte är fallet kan domstolen kontakta fastighetsägaren så att problemet kan lösas.

När naturskyddsområdena norr och söder om bron etablerades så undantogs ett område där bron nu föreslås placeras. Det är naivt att tro att de natur och rekreationsvärden som idag finns i området inte skulle påverkas synnerligen starkt av en bro genom området bara för att ett område formellt undantagits från naturskyddsområdet. (Lika naivt att tro som att en motorväg genom Sarek inte skulle påverka området om man där hade undantagit en korridor i Sarek för ett motorvägsbygge.) Bron kommer att påverka störande både visuellt och ljudmässigt. Tal om "höga arkitektoniska kvaliteter" är naturligtvis bra men kan ej dölja att bron kommer att synas och förstöra den orörda landskapsbilden. Även buller från passerande spårvagnar torde komma att höras utomhus på stort avstånd från bron, även om detta är beroende av väder och om luften är skiktad så att ljud hörs på längre avstånd. Det kommer ofta att ge en betydande störning. Här avses den påverkan som gäller direkt för människor i området, påverkan på flora och fauna kan andra bättre uttala sig om.

Området i sin helhet ger idag ger möjligheter för många av Uppsalas invånare att lätt komma ut i relativt ostörd miljö, något som har stor betydelse för såväl fysiskt som psykiskt välmående. Detta har nyligen aktualiserats i samband med Corona-pandemin då många dagligen

sökte sig ut i näraliggande naturområden. Även i tider utan pandemi är vistelse i relativt ostörda områden av stor betydelse för välbefinnande.

Bron är inte nödvändig, även om kommunen hävdar det. Kommunen har genom att ta ett antal separata steg försökt att göra bron till en nödvändig del i en framtida lösning för Uppsalas kollektivtrafik. Men det är naturligtvis fullt möjligt att finna andra lösningar, om viljan finns. En viss politisk debatt har förekommit där flera stora partier haft en annan uppfattning än det nuvarande politiska styret. Detta skrivs här för att det visar att alternativ finns och skulle kunna utvecklas om man inte som nuvarande styre låst sig vid att bygga en bro i detta läge.

Ett särskilt exempel på ett separat steg är det som kallas "Fyrspårsavtalet". Det borde inte ses som ett avtal om inte alla nödvändiga tillstånd och dispenser är givna. "Avtalet" borde snarare ha kallats en intentionsförklaring. Vid upprepade tillfällen har styret i Uppsala hänvisat till att "avtalet" måste gälla, vilket i princip skulle innebära att utrymme saknas för olika myndigheters eventuella avslag, vilket är orimligt. Det finns andra exempel på separata steg som tagits för att det skall framstå som omöjligt att finna andra lösningar.

Sammanfattningsvis yrkas, enligt ovan, att tillstånd att bygga bron inte ges. Alternativ är möjliga. Bron skulle innebära oåterkallelig skada på synnerlig värdefull miljö och ett landskap med sådana värden att det övervägs för att få status som ett av UNESCO:s världsarv.

Uppsala kommun: Fastigheten är belägen långt utanför bedömt påverkansområde för den tillfälliga grundvattenbortledningen och fastighetsägaren är således inte berörd av tillståndssökta verksamheter. Kommunen noterar att fastighetsägaren inte lämnar synpunkter på sökt verksamhet men i frågor som inte omfattas av förevarande prövning utan som prövas inom ramen för detaljplanen.

23. Roland Westman, ägare till fastigheten Nántuna 3:3, aktbilagor 58 – 59

Fastighetsägaren anför:

Härmed yrkas att domstolen inte i nuvarande läge beviljar tillstånd att bygga en bro, 800 m lång, 26 m bred och 17m hög, över Fyrisån utgående från Ultuna mot Nántuna på östra sidan ån. Anledningen är att det föreligger alltför många oklarheter och frågetecken kring projektet.

Bron över Fyrisån ingår i ett avtal med staten som slöts 2017, fyrspårsavtalet även kallat Uppsalapaketet, som innebär byggandet av 33000 nya bostäder i Uppsala kommun, mot att staten går in med 3 miljarder för byggandet av en spårväg i centrala Uppsala samt i de södra delarna. D.v.s. mindre än en fjärdedel av kostnaderna på minst 12 miljarder. Resten betalas med kommunalskatt och lån.

När fyrspårsavtalet slöts 2017 hade Uppsala en befolkningstillväxt på över 4 000 invånare/år och man såg framför sig att Uppsala kommun 2050 skulle få en befolkning på 380 000 000 invånare. En ökning från nuvarande 245 000 000 med 135 000 000.

De senaste siffrorna från SCB ger vid handen att ökningen f.n. inte överstiger 1 000 invånare/år. Det finns ingen anledning att anta att befolkningsökningen plötsligt avsevärt skulle börja stiga i en nära framtid. Detta med tanke på radikalt minskad invandring och minskad nativitet. Detta ger vid handen att befolkningen i Uppsala kommun 2050 med stor sannolikhet inte kommer att överstiga 300 000 000, snarare ca 280 000 000. Därmed blir befolkningsunderlaget för detta vidlyftiga broprojekt radikalt mindre än man tänkt sig från början.

Ett huvudargument för bron över Fyrisån, som ansvariga i Uppsalapaketet hänvisar till, är att pendlare från Stockholm skulle ha nytta av en förbindelse från den tänkta stationen i Bergsbrunna via bron till arbetsplatser väster om Fyrisån. Man skulle då behöva välja tåg som stannar vid Bergsbrunnastationen istället för snabbare direkttåg till Uppsala resecenter. Tidsvinsten skulle förmodligen liten eller obefintlig för dom som ska ta sig till tex. Ultuna eller Ångströmlaboratoriet, BMC m.m. För övrigt finns ingen välgrundad statistik om hur många Stockholmare som kommer att pendla till Uppsala. För den omvända trafiken från Gottsundaområdet över bron till Bergsbrunna stationen och därifrån pendla till Stockholm finns heller ingen statistik som stöder behov av denna förbindelse.

Det finns mer anpassade och mindre omfattande lösningar på framtidens transportbehov än en spårvägsbro över Fyrisån, där man inte behöver riskera så omfattande miljöpåverkan. T.ex. öka framkomligheten för busstrafik. Härmed citeras ett yttrande, daterat den 12 september 2023 (s. 1): Länsstyrelsen delar kommunens bedömning om att planen (att bygga bro över Fyrisån) kan komma att medföra betydande miljöpåverkan för miljöaspekterna vattenkvalitet, buller, klimatpåverkan, naturmiljö, kulturmiljö och landskapsbild.

En spårväg ansågs av vissa, särskilt miljöpartister, ett miljövänligt alternativ vid planeringen av Uppsalapaketet eftersom transporter då skedde (2017) med diesel- och gasdrivna bussar och bensindrivna bilar. Nu ser vi istället en övergång till eldrivna bilar och bussar, varför den totala miljövinsten med en spårväg (med tanke på byggandets miljöpåverkan) förmodligen inte längre finns.

En annan viktig aspekt är att uppsalaborna har i praktiken inte haft möjlighet att påverka utformningen av Uppsalapaketet eftersom vi bemötts med att kommunen är juridiskt bunden vid avtalet med staten. Man har därvid nogsamt förtigit att det finns en klausul i avtalet att under förändrade omständigheter kan avtalet omförhandlas. Det är uppenbart att läget är mycket annorlunda nu och att en omförhandling är möjlig utan att bryta överenskommelsen med staten. Kommunledningen har på så sätt lagt locket på och inte därvid heller beaktat de över 2000! inkomna yttrandena angående Uppsalapaketet. Uppsalapaketet saknar i dess nuvarande utformning därför demokratisk förankring bland uppsalaborna. Frågan om spårväg,

bro och byggande blev inte heller en framträdande valfråga i förra kommunalvalet 2022. Tyvärr håller kommunledningen i huvudsak envist fast vid det ursprungliga avtalet som slöts 2017, trots att det framgår i en lokal folkomröstning i juni 2024, samband med EU-valet, endast 15% av de röstande ställer sig bakom att fortsatt förtätning, som är en avgörande del av Uppsalaprojektet (eller fyrsårsavtalet).

Slutsatsen bör bli att samhällsnyttan, dvs. att tillräckligt många kan tänkas åka över denna gigantiska bro över Fyrisån, inte kan beläggas och sålunda motivera kostnaderna och tagande av de stora miljöriskerna för projektet, med avseende på den troliga låga utnyttjandegraden. Ett rejält omtag är av denna del av Uppsakaprojektet är därför motiverat.

Slutligen bifogas Föreningen Östras överklagande av spårvagnsdepån (aktbilaga 59), eftersom dessa frågeställningar sammanfaller i stora stycken med broprojektet. Det bifogas även en artikel i Uppsala Nya Tidning av Inger Hallqvist Lindvall, som tar upp den kulturhistoriska aspekten i det område där bron planeras. En länk till SCB:s senaste befolknings utvecklings prognos bifogas också.

Uppsala kommun: Fastigheten är belägen långt utanför bedömt påverkansområde för den tillfälliga grundvattenbortledningen och fastighetsägaren är således inte berörd av tillståndssökta verksamheter. Fastighetsägaren lämnar inga synpunkter på sökt verksamhet men i frågor som inte omfattas av förevarande prövning utan som prövas inom ramen för detaljplanen.

24. Rolf Andersson och Eva Jonsson, ägare till fastigheten Nántuna 16:1, aktbilaga 60 Fastighetsägarna anför:

1) Det egna dricksvattnet

Framför allt kan brobygget påtagligt skada dricksvattentäkten i Uppsalaåsen som går genom Åriket med hög och extremt känslig zon där den planerade bron ska anläggas. Platsen är med hänvisning till miljöbalken därmed inte lämplig för ett brobygge. Bara för att man har gjort ett undantag i naturreservatet för att bygga en bro medför inte att skadorna på natur och miljö blir mindre. Det behöver klarläggas hur risker för negativ påverkan på dricksvattenförsörjningen kommer att kunna hanteras med utgångspunkt från den föreslagna expansionen. Det finns en risk för att grundvattenförekomstens status försämras och motverkar arbetet med att nå god grundvattenstatus i Uppsalaåsen. Kommunen måste kunna visa att miljökonsekvensnormer kan följas vid genomförandet av den planerade bron.

2) Miljöpåverkan och naturvård

Bron riskerar att ha betydande negativa effekter på Fyrisån och dess omgivande ekosystem. Fyrisån är hem för flera skyddsvärda arter, och byggnadsarbeten kan leda till långsiktiga

skador på vattenmiljön, vilket strider mot miljöbalkens krav på att bevara biologisk mångfald och skydda känsliga naturvärden.

3) Natur- och kultur

Bron över Årike Fyris kommer att stöpa om hela södra och sydöstra Uppsalas värdefulla miljöer som har ett av de högsta natur-, kultur-, landskaps- och frilufts- värdena för Uppsala. Denna höga och långa bro kommer för alltid att förstöra landskapsbilden vid Årike Fyris värdefulla dalgång. En bro kommer även att äventyra världsarvsnomineringen ”The Rise of Systematic Biology” (Linnéminnen) till Unesco. Området kring Fyrisån har högt kultur-historiskt värde, och en ny bro kan förstöra viktiga historiska landskap. Det är viktigt att bevara stadens historiska karaktär och undvika ingrepp som kan förvanska dessa värden.

4) Ekonomiska överväganden

Projektet innebär betydande kostnader för både skattebetalarna och kommunen. Det finns oro över om projektet är ekonomiskt försvarbart, särskilt i en tid där andra viktiga samhällsbehov kan prioriteras högre. Alternativa lösningar bör övervägas för att uppnå liknande förbättringar av kollektivtrafiken utan att behöva bygga en ny bro.

5) Alternativa trafiklösningar

Det finns potentiella alternativ till en bro som kan ge samma förbättringar i kollektivtrafiken utan att orsaka negativa konsekvenser. Till exempel kan befintliga broar eller infrastrukturer användas mer effektivt, eller att utvecklingen av busslinjer prioriteras. Idag går det fyra busslinjer i området, buss 5, 9, 10 och 31.

6) Demokratiska processen

Invånarna i Uppsala kommun och boende i området har inte fått vara delaktig i det avtal som slutits med kommun, region och stat gällande Uppsalapaketet där 21 5000 bostäder samt bron över Årike Fyris och tågstation i Bergsbrunna. Det finns en stark opinion mot detta intentionsavtal. Den extrema utbyggnaden i kommunens södra delar är fortfarande under debatt och en ”omförhandling” med staten gällande antal bostäder ska genomföras. Om denna utbyggnad i sydöstra Uppsala stoppas så blir broprojektet mindre meningsfullt.

Uppsala kommun: Fastigheten är belägen utanför bedömt påverkansområde för den tillfälliga grundvattenbortledningen, varför fastighetsägarna inte berörs av tillståndssökta verksamheter. Vad gäller frågorna i sak: Vad gäller framförda synpunkter i punkterna 1 och 2 så anser kommunen att det med stöd av ansökan med tillhörande bilagor och med den i förevarande yttrande lämnade redovisningen framgår att rättsliga förutsättningar föreligger för meddelande av sökta tillstånd. Vad gäller synpunkterna i punkterna 3 – 6 rör det frågor som omhändertas och prövas i detaljplaneprövningen.

25. Föreningen Vårda Uppsala, aktilaga 64

1) Avstyrkande

Föreningen Vårda Uppsala (FVU) avstyrker att tillstånd enligt miljöbalken meddelas för den nu aktuella vattenverksamheten. Som grund för avstyrkande anför FVU sex huvudargument som utvecklas vidare i det följande:

1. Tillstånd kan inte meddelas då det saknas lagakraftvunnen detaljplan.
2. Länsstyrelsens uttalande i dispensärendet kan inte anföras som stöd för att hävda att byggandet av bron går före andra intressen.
3. Ingreppen i områden med strand- och landskapsbildskydd står i uppenbar strid med syftena bakom skydden.
4. Den långa raden av uppräknade risker är sammantagna oacceptabla. En strikt tillämpning av försiktighetsprincipen måste gälla.
5. Bron bidrar till att skada riksintresset för kulturmiljön på ett påtagligt sätt och äventyrar även möjligheterna att säkerställa området som världsarv.
6. En stadsutveckling utan ingrepp i den värdefulla miljö som Årike Fyris utgör har inte belysts.

Det är FVU:s mening att vart och ett av dessa huvudargument är skäl nog för att inte medge det sökta tillståndet.

2) Skäl för avstyrkande

2.1) Tillstånd kan inte meddelas då det saknas lagakraftvunnen detaljplan

Byggandet av spåranläggning för järnvägstrafik regleras i lagen (1995:1649) om byggande av järnväg. Där ställs krav på att byggandet måste baseras på en lagakraftvunnen järnvägsplan. Enligt vad som sägs i 1 kap. 1 § 2 st. samma lag, ska vad som föreskrivs om järnväg tillämpas också på tunnelbana och spårväg. Vidare sägs att om en tunnelbana eller en spårväg byggs med stöd av en detaljplan enligt plan- och bygglagen behöver dock bestämmelserna i den aktuella lagen inte tillämpas. Uppsala kommun har valt att inte upprätta någon järnvägsplan utan arbetar i stället med att upprätta en detaljplan för den nu aktuella delsträckan av spårvägen (benämnd delsträcka D). Först när en lagakraftvunnen detaljplan föreligger kan byggandet av spårvägen ske.

I 11 kap. 9 § miljöbalken sägs att tillstånd krävs för vattenverksamhet. Ett sådant tillstånd har nu sökts av Uppsala kommun. Enligt 2 kap. 6 § tredje stycket miljöbalken får ett tillstånd eller en dispens inte ges i strid med en detaljplan enligt plan- och bygglagen.

I det nu aktuella fallet krävs alltså en lagakraftvunnen detaljplan för att påbörja bygget av spårvägen och spårvägsbron. Vid tillståndsprövning enligt miljöbalken ska prövas om den ansökta åtgärden är i enlighet med detaljplanen eller strider mot densamma. Då en lagakraftvunnen detaljplan inte föreligger kan den slutliga prövningen av den i ansökan angivna vattenverksamheten inte ske och därmed inte heller tillstånd meddelas.

Uppsala kommun: Påståendet om att det krävs lagakraftvunnen detaljplan för att mark- och miljödomstolen ska kunna meddela sökt tillstånd är inte korrekt. Det beror på följande.

Aktuellt område är inte detaljplanlagt. Det innebär att så länge någon lagakraftvunnen detaljplan inte finns ska mark- och miljödomstolen i förevarande prövning inte pröva ansökan mot 2 kap. 6 § tredje stycket miljöbalken utan endast mot det första stycket i samma bestämmelse. Det finns inget krav i 2 kap. 6 § miljöbalken om att mark- och miljödomstolen i det fall som det förevarande, d.v.s. där aktuellt område inte är planlagt men kommer att bli det, måste invänta utfallet av en pågående detaljplan för att kunna meddela sökt tillstånd. I det fall aktuellt område hade varit planlagt och den gällande detaljplanen inte medgav här sökt vattenverksamhet men att den kommande detaljplanen skulle medge sökt vattenverksamhet hade rättslig prövning och meddelande av tillstånd kunnat ske även i det fallet. I sådant fall hade mark- och miljödomstolen kunnat bestämma ett villkor om att tillståndsdomen inte skulle få tas i anspråk förrän den nya detaljplanen vunnit laga kraft.

Det finns således inga hinder för mark- och miljödomstolen att avvakta handläggning eller meddelande av dom för att invänta en lagakraftvunnen detaljplan.

I det fall pågående detaljplanearbete leder till att en lagakraftvunnen detaljplan finns innan mark- och miljödomstolen avgör målet ska prövning enligt 2 kap.6 § tredje stycket miljöbalken dock ske. Det ska framhållas att i målet aktuell vattenverksamhet är i enlighet med sådan detaljplan och att således kraven i 2 kap. 6 § tredje stycket i sådant fall är uppfyllda.

2.2) Länsstyrelsens uttalande i biotopskyddsdispensärendet kan inte anföras som stöd för att hävda att byggandet av bron går före andra intressen

Spårvägsbron och därmed också den vattenverksamhet som den nu aktuella ansökan avser, berör ett område som omfattas av strandskydd och landskapsbildskydd. För att kunna lämna tillstånd för åtgärder som strider mot dessa skydd måste det visas att det allmänintresse som föranleder ingrepp i miljön är större än det allmänintresse som de aktuella förordnandena avser att skydda (7 kap. 18 c § första stycket p. 5 och 6 miljöbalken). I kommunens ansökan skrivs (s. 44):

”Mot det allmänna intresset att inte påverka landskapsbilden står det allmänna intresset av att anlägga spårvägen inklusive bron över Fyrisån och bron över Hemslöjdsvägen *för att uppfylla fyrspårsavtalet.*” (FVU:s kursivering)

Vidare framhålls i ansökan att länsstyrelsen redan har tagit ställning till brons och spårvägens betydelse genom ett beslut om biotopskyddsdispens, ett beslut som vunnit laga kraft. Kommunen åberopar länsstyrelsens skrivning inför detta beslut för att för egen del kunna hävda intresset av bron framför andra intressen (s. 44):

”Enligt ansökan utgör spårvägen ett nödvändigt infrastrukturprojekt *för uppfyllande av Uppsalas översiktsplan och Uppsalapaketet*, med bland annat sammanlänkande av stadens lokala centrum, nya järnvägsstation och 30 000 nya bostäder. Länsstyrelsen bedömer att detta utgör ett starkt och långsiktigt allmänt intresse.” (FVU:s kursivering)

Både kommunen och länsstyrelsen hänvisar alltså till det så kallade fyrspårsavtalet och gällande översiktsplan. Länsstyrelsen gör det i sitt beslut om att meddela dispens i fråga om biotopskyddet för alléträd med mera. Kommunen använder i sin tur länsstyrelsens skrivning i detta beslut som argument för att det nu sökta tillståndet ska meddelas.

Det är FVU:s uppfattning att varken översiktsplanen eller fyrspårsavtalet kan anses utgöra tillräckligt stöd för att meddela tillstånd i det nu aktuella ärendet. En översiktsplan anger kommunens syn på vad som är en från allmän synpunkt lämplig och önskvärd utveckling men planen är inte bindande och saknar rättsverkan. Den närmare prövningen i sakfrågor görs först i samband med detaljplaneläggning enligt plan- och bygglagen eller prövningar enligt annan lagstiftning.

Det ska noteras att den fördjupade översiktsplanen för de sydöstra stadsdelarna, som även den anger ett reservat för en spårvägsbro, är överklagad till högsta instans. Utfallet av det målet kan komma att påverka den fortsatta prövningen av detaljplanen för den nu aktuella delsträckan av spårvägen.

Inte heller det faktum att det finns ett avtal tecknat mellan staten, regionen och kommunen kan åberopas som stöd för att avvägningen av intressen skulle vara gjord. En prövning enligt plan- och bygglagen, miljöbalken eller lagen om byggande av järnväg kan inte förhandlas bort. Fyrspårsavtalet är därför endast att betrakta som ett intentionsavtal. Statskontoret uppmärksammade den frågan i den utvärdering, ”Förhandlingsuppdrag som metod för att lösa stora samhällsutmaningar” (rapport 2022:10, daterad juni 2022), som kontoret gjorde på uppdrag av regeringen. En av de viktiga slutsatserna var (s. 19):

”Ordinarie planeringsprocesser är utformade för att säkerställa värden som demokratisk öppenhet, inflytande och *avvägningar mellan motstående intressen*. Men det finns ingen lagreglerad process som säkerställer dessa värden under förhandlingars gång.” (FVU:s kursivering)

Vidare framförde Statskontoret (s. 95):

”Förhandlingarna aktualiserar också frågor om *respekten för olika värden som ordinarie processer och regelverk syftar till att säkerställa.*” (FVU:s kursivering)

Man kan dra slutsatsen att Statskontoret gav regeringen en bakläxa över det sätt på vilket fyrspårsavtalet förhandlats och tecknats. I en sammanfattande rekommendation uttalades (s. 22):

”Statskontoret föreslår ... att regeringen inför en eventuell kommande förhandling överväger att *förstärka kopplingen mellan förhandlingarna och de ordinarie planeringsprocesserna.*” (FVU:s kursivering)

Det är återhållsamma ord men en allvarlig och grundläggande kritik mot det sätt på vilket fyrspårsavtalet förhandlats fram. Desto starkare skäl att nu när intresseavvägningarna ska göras, genomföra dessa med största noggrannhet utifrån gällande regelverk.

Uppsala kommun: Kommunen åberopar de egna utredningarna till stöd för att kraven i miljöbalken är uppfyllda och att det således finns rättsliga förutsättningar för mark- och miljödomstolen att meddela sökt tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken och dispens enligt vattenskyddsföreskrifterna. Av länsstyrelsen redovisad bedömd betydelse av spårvägen ingår i prövningskraven vad gäller bl.a. biotopskydd och strandskydd. Sådan bedömning medför ingen lindring vad gäller andra relevanta prövningskrav i övriga prövningar.

2.3. Ingreppen i områden med strand- och landskapsbildskydd står i uppenbar strid med syftena bakom skydden

Den föreslagna spårvägsbron skär i en båge igenom ett område som omfattas av såväl strandskydd som landskapsbildskydd. Båda dessa skydd syftar till att säkerställa att sådana åtgärder i miljön som kan skada naturvärden och/eller innebära ingrepp i landskapsbilden inte kommer till stånd. I länsstyrelsens beslut om landskapsbildskydd från 1970 framgår att följande åtgärder inte får vidtas utan tillstånd:

- anläggande eller väsentlig ombyggnad av vägar och broar
- dragning av luftledningar och uppförande av belysningsstolpar
- schaktning och annan mekanisk markbearbetning utöver normal brukning

Den nu aktuella ansökan om tillstånd för vattenverksamhet visar att det är uppenbart att den planerade spårvägsbron och de arbeten som ska göras vid dess anläggande strider mot samtliga intentioner i de båda förordnandena. I ansökan anges översiktligt följande åtgärder:

- anläggande av bron över Fyrisån, bron över Hemslöjdsvägen, spårvägssträcka, likriktarstation och tillfälliga arbetsvägar

- ombyggnad av Hemslöjdsvägen
- dragning av luftledningar och uppförande av belysningsstolpar
- schaktning

I ansökan kommenteras dessa omfattande ingrepp kortfattat:

”Påverkan på landskapsbilden av de två broarna med tillhörande anläggningar har minskats *så gott det går*, ... (FVU:s kursivering)

Detta måste rimligen förstås så, att det inte går att få till en bättre lösning utifrån de givna förutsättningarna. Skrivningen ”*så gott det går*” indikerar att den sökande är medveten om att spårvägsbron innebär ett omfattande ingrepp i den idag skyddade miljön och att det trots ansträngningarna att minska påverkan på omgivningen kvarstår betydande sådan.

Även utanför de områden som omfattas av strand- respektive landskapsbildskydd leder projektet till ingrepp. Hela talldungen som utgör ett rektorsminne från SLU avverkas, liksom den nordligaste delen av åsbarrskogen Tyskbacken. Den senare utgör en markant visuell västlig gräns i landskapet.

FVU:s mening är att de betydande ingrepp som en spårvägsbro skulle innebära i det värdefulla strandnära området och genom den från ett flertal utgångspunkter högt värderade dalgången inte ska få göras. En spårvägsbro är ett långsiktigt och oåterkalleligt ingrepp i den miljö som förordnandena om strand- respektive landskapsbildskydd är till för att skydda. Att påverkan på miljön enligt den sökande har minskats ”*så gott det går*” är långt ifrån tillräckligt. Strand- respektive landskapsbildskyddet ska därför hävdas fullt ut.

Uppsala kommun: Kommunen anser att det föreligger rättsliga förutsättningar för meddelande av tillstånd från landskapsbildskyddet och noterar att länsstyrelsen tillstyrker att sådant tillstånd meddelas, se avsnitt II.2 ovan. Kommunen anser även att det föreligger rättsliga förutsättningar för meddelande av strandskyddsdispens och får hänvisa till avsnitt I.2. ovan.

2.4. Den långa raden av uppräknade risker är sammantagna oacceptabla. En strikt tillämpning av försiktighetsprincipen måste gälla

I den till ansökningshandlingarna hörande miljökonsekvensbeskrivningen (Forsen AB, den 6 maj 2024, s. 17 och 18) räknas miljöriskerna med det nu aktuella projektet upp. Utöver den påverkan på strand- respektive landskapsbildskyddet som föreningen kommenterat ovan räknas hela tolv risker för negativ påverkan på miljön upp. Noterbart är också att den sökande i sin ansökan valt att ”*avgränsa bort*” viktiga miljöaspekter såsom riksintressena för kultur- miljön respektive friluftslivet, liksom även påverkan på naturreservatet Årike Fyris. Det är enligt FVU:s mening felaktigt att göra en sådan avgränsning då spårvägsbron har en betydande påverkan på dessa intressen i såväl bygg- som driftskedet.

Redan det stora antalet uppräknade risker visar det olämpliga och utmanande i att välja en spårvägssträckning i det i ansökan redovisade läget. Det är ytterst osannolikt att ett så komplext projekt som en spårvägsbro med 850 meters längd skulle kunna genomföras utan att en eller flera incidenter uppstår. Detta i en miljö där varje incident skulle kunna innebära en betydande miljöpåverkan.

Särskilt allvarliga skulle sådana incidenter vara som direkt eller indirekt kan drabba grundvattentäkten Uppsalaåsen, vilken är klassad som riksintresse för dricksvattenförsörjningen. Hela det av spårvägsbron berörda området är även förklarat som ett vattenskyddsområde (03FS1990). Det planerade västra brofästet tangerar vattenskyddsområdets inre zon. Brons sträckning väster om Fyrisån ligger helt inom ett område som har klassningen extrem/hög känslighet (ansökan s. 9). För ett område med denna klassning gäller, enligt kommunens riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt, att ”planering, ny exploatering, verksamhet eller åtgärder som kan påverka de berörda grundvattenförekomsterna negativt i mesta möjliga mån ska undvikas” (FVU:s kursivering). För att kunna bygga bron krävs dispens från de föreskrifter som gäller för vattenskyddsområdet.

Följande exempel från ansökningshandlingarna visar hur lätt misstag kan ske. I handlingarna redovisas hur de olika brostöden ska anläggas. Schaktning ska ske till olika djup, pålar ska borrar eller slås, spontning ska ske. Varje brostöd kräver en unik utformning vilket framgår av figur 3 i den till ansökan hörande bilaga 5. Varje schakt, slagning och borring innebär en risk för att skada det lerskikt som skyddar grundvattentäkten och på så sätt öppna upp flödesvägar. Noterbart är att det redan i den nämnda bilagan finns olika uppgifter om vad som ska gälla vid genomförandet. Enligt figur 3 på s. 21 är det medgivna schaktdjupet 0 meter, medan det i den mer detaljerade beskrivningen på s. 23 anges att cirka 2 meter av det ursprungliga lerlagret på cirka 4,6 meter blir kvar efter schaktning. Det medgivna schaktdjupet skulle i så fall vara 2,6 meter. Om sådana fel kan förekomma i ansökningshandlingarna, vilka fel kan då uppstå i samband med ett eventuellt bygge där vi sannolikt kan komma att få se ett antal olika underentreprenörer verka sida vid sida?

Redan idag finns problem orsakade av tidigare brokonstruktioner. Cirka 3,5 km norr om den planerade spårvägsbron går Kungsängsleden på en bro över Fyrisån. Denna bro byggdes för mer än 30 år sedan. Enligt uppgifter från Uppsala Vatten blir det, på västra sidan av ån, genomslag av grundvatten på och i anslutning till den gång- och cykelväg som passerar under bron. Grundvatten från Uppsalaåsen tränger upp i anslutning till brostöden där pålning använts för grundläggning av bropelare. Det kan röra sig om tusentals liter grundvatten per dygn, vatten som skulle behövas för Uppsalas befolkning.

Brostöden för den nu planerade spårvägsbron ska på samma sätt grundläggas via pålning genom lerskikten invid Fyrisån. FVU menar att Uppsala kommun i sin tillståndsansökan för spårvägsbron inte har visat eller garanterat att det i anslutning till de planerade brostöden inte

kommer att läcka avsevärda mängder grundvatten. FVU är oroade över att det, med den konstruktion som föreslås, finns en uppenbar risk för ett läckage av grundvatten genom de idag skyddande lerskikten, vilket skulle vara oacceptabelt.

I ansökningshandlingarna redovisas inte de risker som på sikt kan uppstå i samband med vibrationer från den kommande trafiken, tyngden av bron och spårvagnars påverkan genom brodelarna på de underliggande yt- och grundvattenlagren. Enligt ansökan så beskrivs konsekvenserna från driftskedet i stället i en till den kommande detaljplanen hörande miljökonsekvensbeskrivning. FVU kan inte se det rimliga i att prövningen av byggskedet separeras från ett kommande driftskede, åtminstone inte innan det senare har analyserats och prövats i laga ordning genom upprättande av en detaljplan med tillhörande handlingar (se vidare under avsnitt 2.1 ovan).

I förarbetena till miljöbalken uttalar regeringen att gemensamt för alla definitioner av begreppet "försiktighetsprincipen" torde vara att syftet är att förebygga inte bara säkert förutsebara utan också möjliga skador och olägenheter (prop. 1997/98:45 del 1, s. 209 f.). Då den nu aktuella ansökan avser ett projekt som kan medföra ett mycket stort antal möjliga skador och olägenheter bör försiktighetsprincipen tillämpas på så sätt att tillstånd för projektet inte meddelas.

Uppsala kommun: Vad gäller avgränsning i miljökonsekvensbeskrivningen så framför föreningen oberättigad kritik. I miljökonsekvensbeskrivningen förklaras att och varför miljöbedömningar sker i förhållande till redovisade intressen och varför andra intressen inte bedöms just i den här prövningen. Det innebär inte att sistnämnda intressen lämnas obeaktade eftersom de provas och bedöms i detaljplaneprövningen. Det kan konstateras att länsstyrelsen inte framfört någon invändning i den här frågan.

Vad gäller påstådda misstag/misskrivningar i ansökningshandlingarna: Figur 3 i den till ansökan hörande bilaga 5 – Teknisk Beskrivning illustrerar vattenområdet kring Fyrisån som berörs av ansökans anläggningsarbeten, i ansökan illustrerar figur 3 den planerade brosträckningen och brostödens placering, i bilaga 4 – PM Hydrogeologi illustrerar figur 3 områdets topografi.

Det förutsätts att det som föreningen syftar på är tabell 3 på s. 20 i bilaga 5 (Teknisk beskrivning). I denna redovisas, som yttranden nämner, en sammanfattning av anläggningsinformation bland annat planerade schaktdjup för de olika brostöden. I den mer detaljerade beskrivningen på s. 25 i samma bilaga står precis som föreningen påpekar "*Geologin i punkten innebär att cirka 2 meter av det ursprungliga lerlagret på ca 4,6 meter blir kvar efter schakt*". I samma stycke, en mening senare, står dock även att "*För att undvika risk för bottenuppträckning kommer brostödet inte placeras i schakt utan på bottenplatta i linje med befintlig marknivå*". Det beskrivs således att brostödet anläggs i nivå med befintlig marknivå och schaktdjupet är 0 m så som redovisats i tabell 3 på s. 20 i bilaga 5 (Teknisk beskrivning).

Vad gäller vibrationer under driftskedet: Det kommer inte att bedrivas någon vattenverksamhet under driftskedet, varför ansökan endast omfattar byggskedet. Mot det anför föreningen att man inte kan se det rimliga i det. Kritiken skjuter dock bredvid mål eftersom det av lag framgår att provningen ska ske på det här sättet. Föreningen synes inte nöjd med att framförd fråga omfattas av detaljplaneprovningen, men sådan provning sker i enlighet med lag. I detaljplaneprovningen finns erforderliga vibrationsutredningar och bedömningar. Länsstyrelsen har inte riktat någon kritik gällande provningens uppdelning.

Vad gäller påstått läckage av grundvatten vid bron för Kungsängsleden: Oavsett om påståendet är korrekt eller inte saknar det relevans för anläggandet av bron över Fyrisån. Det beror på att anpassningar har utförts för varje brostöd i förhållande till rådande geologi, jordlagerföljd och grundvattennivå. Se redovisningen i **bilaga 1**.

2.5. Bron bidrar till att skada riksintresset för kulturmiljön på ett påtagligt sätt och äventyrar även möjligheterna att säkerställa området som världsarv

Det för spårvägsbron valda läget ligger i sin helhet inom ett område som har definierats som ett riksintresse för kulturmiljövården (Uppsala stad C 40). Detta område sammanfaller i stort med ett av kommunen utpekat kulturmiljöområde (U 20). Området berörs även av ett riksintresse för friluftslivet och ingår också i naturreservatet Årike Fyris (se även avsnitt 2.3 ovan).

Det är FVU:s mening att ett anläggande av den föreslagna spårvägsbron skulle innebära ett omfattande och oåterkalleligt ingrepp inom de centrala delarna av ett område som har definierats ha högsta värde från såväl kultur- och naturmiljösynpunkt som landskapsbildsynpunkt. Det berörda området ingår i ett kärnområde av största rikshistoriska betydelse. Enligt den kulturmiljöutredning som har gjorts för det pågående detaljplanearbetet kommer spårvägsbron att påverka kultur- och naturmiljö samt landskapsbild på ett ytterst negativt sätt, vilket ska ställas mot vad som föreskrivs i 2 kap. 6 § 1 st. 1 mom. PBL och 3 kap. 6 § MB.

Av handlingarna till det parallellt med spårvägsbron bedrivna planärendet för spårvagnsdepån framgår att varken brons eller depåns påverkan på omgivningen kan ses isolerat. De så kallade kumulativa effekter som uppstår måste tas i beaktande. I den kulturmiljöutredning som upprättats sammanfattas dessa kumulativa effekter som följer (s. 36):

”Tillsammans innebär de olika åtgärderna att flera moderna, storskaliga element som förändrar landskapsbilden och kulturmiljön tillförs området. Spårvägen på bank och broar genom landskapet bedöms ha störst negativ effekt för riksintresset. De har *en skala och riktning som är främmande för kulturlandskapet och kommer att påverka såväl de längre vyerna som upplevelsen på nära håll*. Vid sidan av den visuella påverkan på det öppna landskapet kommer boende och besökare i området även att *påverkas audiellt genom ökade bullernivåer*.

Miljön innehar höga kulturhistoriska värden med koppling till Fyrisåns och Uppsalaåsens betydelse för Uppsalas framväxt. Ultuna och Nantuna representerar de kronogods som var en förutsättning för stadens framväxt och för vilken odlingsmarken är ett viktigt uttryck. De planerade åtgärderna bedöms *reducera områdets historiska läsbarhet* och projekten bedöms sammantaget medföra måttliga negativa kumulativa effekter för riksintresset.” (FVU:s kursiveringar)

Det är svårt att förstå hur man i kulturmiljöutredningen på grundval av de textavsnitt som FVU har kursiverat kan dra slutsatsen ”*måttliga negativa kumulativa effekter*”. Det verkar snarast vara en ytterst medveten underdrift för att beskrivningarna av effekterna inte ska äventyra projektets genomförande.

Än märkligare är den formulering som finns i den till spårvagnsdepåärendet hörande miljökonsekvensbeskrivningen (s. 49):

”Den sammantagna påverkan bedöms innebära måttliga negativa kumulativa effekter för landskapet och kulturmiljön inklusive riksintresse för kulturmiljövård och landskapsbildskydd *då kulturmiljövärden bedöms fragmenteras eller skadas samt att den historiska läsbarheten reduceras.*” (FVU:s kursivering)

Enligt kulturmiljöutredningen kommer anläggningarna att ha en skala och riktning som är främmande för kulturlandskapet, de kommer att påverka såväl de längre vyerna som upplevelsen på nära håll och även påverka audiellt genom ökade bullernivåer. Vidare kommer kulturmiljövärden att fragmenteras och områdets historiska läsbarhet reduceras. FVU kan inte annat än att dra slutsatsen att de värden som Årike Fyris med omgivningarna inrymmer på ett påtagligt sätt kommer att påverkas av en spårvägsanläggningarna, vars uppförande därför inte bör medges utifrån vad som sägs i 2 kap. 6 § första stycket p. 1 plan- och bygglagen och 3 kap. 6 § miljöbalken.

Även om det inte är avgörande för den nu aktuella tillståndsprövningen så bör det noteras att Årike Fyris ingår som ett delområde i den av länsstyrelsen tillsammans med andra parter upprättade ansökan om att ett antal av Linnéminnena i Uppsala ska bli en del av ett internationellt världsarv, "The Rise of Systematic Biology". Tillsammans bär de platser som nominerats på ett kulturarv från den period under 1700-talet, då vetenskapen systematisk biologi växte fram genom Carl von Linnés och hans internationella kollegors arbete. Nomineringen lyfter fram och understryker de stora värden som Årike Fyris inrymmer. Det nu aktuella spårvägsprojektet hotar såväl dessa värden som möjligheterna för att få till stånd det föreslagna världsarvet.

Uppsala kommun: Uppsala kommun har med stöd av sakkunniga inom kulturmiljö gjort bedömningen att bron och spårvägen medför påverkan på kulturmiljö som inte står i strid med

3 kap. 6 § miljöbalken. Länsstyrelsen ansluter sig till den bedömningen. Utredning i frågan, liksom länsstyrelsens redovisade inställning framgår i detaljplaneprövningen. I detaljplaneprövningen har erforderliga kumulativa bedömningar gällande kulturmiljö gjorts på sådant sätt att bron över Fyrisån, bron över Hemsjösvägen och depån bedöms tillsammans. Föreningens egen tolkning är således inte korrekt.

De kumulativa effekter som beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningen i förevarande prövning är de som uppkommer i förbindelse med vattenverksamheten eller andra närliggande vattenverksamheter. För anläggandet av spårvagnsdepån krävs ingen vattenverksamhet, det finns inga andra planerade vattenverksamheter att ta hänsyn till i närområdet som skulle kunna leda till kumulativa effekter.

2.6. En stadsutveckling utan ingrepp i den värdefulla miljö som Årike Fyris utgör har inte belysts

Som framgår av vad föreningen har framfört ovan så är spårvägsbron en storskalig anläggning som ingår i ett omfattande spårvägssystem med bland annat en större spårvagnsdepå planerad omedelbart öster om den nu aktuella bron. Länsstyrelsen och Uppsala kommun är eniga i att spårvagnsprojektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan utifrån aspekter som vattenkvalitet, kulturmiljö och landskapsbild, buller och vibrationer, klimatpåverkan och naturmiljö (6 kap. 3 § miljöbalken). Det innebär att en strategisk miljöbedömning ska göras och en miljökonsekvensbeskrivning upprättas.

Enligt 6 kap. 11 § p. 2 miljöbalken ska en miljökonsekvensbeskrivning innehålla en "identifiering, beskrivning och bedömning av rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmens syfte och geografiska räckvidd".

I den nu framställda ansökan redovisas summariskt ett antal alternativa brolägen över Fyrisån. Redovisningen ger i första hand en kortfattad historieskrivning över hur arbetet har bedrivits. Det saknas en samlad utvärdering av de studerade alternativen. Den sökande har inte i ansökningshandlingarna visat att det nu valda läget för bron är det mest lämpade. Vidare ges en ytterst summarisk beskrivning av det man kallar nollalternativ. Den slutsats man redovisar är att biltrafiken förväntas komma att öka. Sammantaget är det alltså en ytterst bristfällig redovisning gentemot kraven i ovan nämnda lagrum.

Frågan om en spårvägsbro eller inte har en betydande geografisk räckvidd. Det är FVU:s uppfattning att en beskrivning av ett så kallat nollalternativ måste grundas på att spårvagnsbron genom Årike Fyris inte kommer till stånd och belysa konsekvenserna av detta. För att bli rättvisande måste denna beskrivning omfatta den alternativa planering som kommunen då står inför och vilka åtgärder som avsaknaden av bron föranleder.

FVU har i tidigare yttranden i samband med planeringen av de sydöstra stadsdelarna och vid samråd kring detaljplanerna för kapacitetsstark kollektivtrafik framhållit att utbyggnaden öster om Fyrisån bör omprövas beträffande omfattning och läge. Vidare att denna utbyggnad

lämpligen bör ges tillgång till en kapacitetsstark kollektivtrafik till arbets- och serviceområdena i Fyrislund och Boländerna, liksom till Gränby och centrala Uppsala. För att fullt ut förstå konsekvenserna av att de dokumenterat stora värdena inom Årike Fyris skyddas och undantas från ingrepp måste ett sådant alternativ studeras och redovisas. FVU är övertygade om att ett sådant alternativ kan tillföra betydande värden för Uppsalas framtida utveckling samtidigt som de i dag dokumenterat stora och unika värdena inom Årike Fyris säkras för framtida generationer. Att som nu endast helt kort konstatera att om bron inte byggs så ökar biltrafiken är direkt missvisande och ger bilden av att redovisningen i ansökan är tendensiös.

Uppsala kommun: I miljökonsekvensbeskrivningen tillhörande tillståndsansökan finns de miljöaspekter som är kopplade till just vattenverksamheten beskrivna. Andra aspekter finns beskrivna i miljökonsekvensbeskrivningen som ingår i detaljplaneprovningen avseende detaljplan D. I den konsekvensbeskrivningen finns även en bilaga, där samtliga utredda alternativ ingår. I bilagan framgår även varför alternativen förkastats och varför ytterligare utredningar har genomförts. Konsekvenser kopplade till alternativa lokaliseringar, påverkan på klimat och brons inverkan på naturmiljö hanteras även i detaljplanen, vilken omfattas av 6 kap. 3 § miljöbalken. Påstådda brister i förevarande provning föreligger således inte.

26. Föreningen Sydöstra Uppsala, aktilaga 70

Föreningen Sydöstra Uppsala yrkar att en byggnation av den planerade bron inte tillåts då domstolen har som ansvar att ta hänsyn till den samlade bilden av nedanstående punkter.

1) Brister i underlaget

Det konstateras att det underlag för ansökan till mark- och miljödomstolen som medborgare har att titta på i samband med yttrandet har inte i sin helhet publicerats för medborgarna på Uppsala kommuns hemsida. Bilaga 4 Hydrogeologiskt PM finns nämligen inte noterad eller att den skulle vara sekretesskyddad. Det går inte heller att gissa sig till att det ska finnas en bilaga 7 Sakägarförteckning och karta i dokumentet då det uppfattas som att ansökningshandlingens bilagor slutar med bilaga 6.3. Förvisso är dokumenten sekretessbelagda och går att inhämta fysiskt på kontoret efter begäran, men det är svårt för kommunens invånare att gissa sig till att bilaga 4 Hydrogeologiskt PM och bilaga 7 Sakägarförteckning och karta ens existerar då de inte nämns. Medborgarna har därmed inte fått kännedom om att dessa handlingar finns och har därmed inte heller kunnat yttra sig om dokumenten i sin helhet. Enligt kommunen i mejlkonversation, se bilaga 1, med föreningen uppger Uppsala Kommun att handlingarna är sekretessbelagda p.g.a. att de innehåller personuppgifter. Några personuppgifter går ej att finna i dokumentet bilaga 4 Hydrogeologiskt PM. Det finns därmed inte skäl att sekretessbelägga denna handling. Bilaga 4 Hydrogeologiskt PM är den sammanfattande och avgörande hydrogeologiska bedömningen och som innehåller ärendets viktigaste slutsatser om påverkan och skyddsåtgärder. Kommunen har uppenbart försvårat för medborgare att få tillgång till detta viktiga underlag.

Föreningen begär därför att domstolen lämnar tillbaka ansökan till Uppsala kommun så att de på nytt publicerar ansökan med komplett underlag så att samtliga handlingar blir tillgängliga för alla medborgare.

Uppsala kommun: Ansökan i sin helhet finns att ta del av hos mark- och miljödomstolen och hos aktförvararen. Påstådda brister föreligger inte. Påstådda brister kan inte leda till att ansökan avslås/avvisas. Som en extra service finns vissa ansökningshandlingar att tillgå på kommunens hemsida.

2) *Ultuna källa, ett riksintresse*

Ca 170 meter söder om bron i anslutning till Fyrisåns västra strandlinje återfinns Ultuna källa, vilket utgör ett riksintresse för naturvård. Enligt 3 kap. 6 § miljöbalken ska mark- och vattenområden och den fysiska miljön i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada dessa miljöer.

Uppsala kommun: Av ansökan med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning jämte redogörelsen i förevarande yttrande med redovisade kompletterande utredningar framgår att påverkan på Ultuna källa inte behöver befaras.

3) *Riksintresse för friluftsliv*

Fyrisån, med ett smalt område på båda sidor är skyddad genom riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, benämnt riksintresset Norra Mälaren samt nedre delarna av tillflödena Fyrisån och Hågaån. Detta innebär att området har stor betydelse för människors utevistelse.

Uppsala kommun: Av ansökan med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning framgår att påverkan på nämnda riksintresse endast sker under byggskedet och det på ett begränsat sätt.

4) *Kulturmiljön, ett riksintresse*

Bron är belägen inom område av riksintresse för kulturmiljövården, detta enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Området som berörs av utbyggnaden ingår som en viktig del i riksintresset på grund av läget intill Uppsalaåsen längs med Fyrisån i inloppet till Uppsala. Både åsen och ån anses vara centrala för stadens uppkomst vid Fyrisåns dåvarande mynning. Sjövägen in till Uppsala gick i Fyrisån och vid åns avsmalnande i norr växte en stad fram som också blev Sveriges kyrkliga centrum med Gamla Uppsala, en domkyrka och ärkebiskopssäte. Därtill skall läggas att området strax intill ägdes av Carl von Linné. Här löper en av de botaniska stigar som Linné anlade. Kommunens arbete med ansökan om att låta just detta område bli ett världsarv understryker ytterligare betydelsen av vår viktiga historia.

Uppsala kommun: Bedömningen av bron i förhållande till 3 kap. 6 § miljöbalken bedöms och prövas i detaljplaneprovningen. Av sakkunnigutredningar som ingår i detaljplanearbetet

(detaljplan för kapacitetsstark kollektivtrafik sträcka D) framgår bedömningen att bron inte riskerar medföra påtaglig skada enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Erforderliga kumulativa bedömningar har gjorts.

5) Dricksvatten, ett riksintresse

Uppsala- och Vattholmaåsarna förser kommunen med dricksvatten och utgör en av Sveriges viktigaste grundvattenförekomster. Dricksvattenanläggningarna är utpekade som riksintresse av nationell betydelse för dricksvattenproduktion. Uppsalaåsen ingår i ett beslut om att skydda vissa anläggningar till skydd för dricksvattnet, däribland brunnsområden, infiltrationsområden, vattenverk och distributionsanläggningar. I det fall grundvattnet kontamineras vid brobygget kommer detta att få starka och långvariga effekter.

Föreningen noterar att det saknas yttrande från SGU och SGI gällande lämpligheten av platsen för den tilltänkta bron.

Mälaren, som är dricksvattentäkt för 2 miljoner människor i Stockholms län, påverkas av Uppsalas expansion genom att den är recipient till Fyrisån. Den utökade påkopplingen på avloppsreningsverket motsvarande 130 000 personekvivalenter (PE), som kommunen nu begärt tillstånd för, skulle innebära kontinuerligt ökade utsläpp i Fyrisån från det renade avloppsvattnet, men också ökade akuta risker för bräddning av stora mängder orenat avlopp vid överbelastning, tekniska fel, skyfall eller översvämning. Försämringsförbudet för miljö-kvalitetsnormerna (MKN) uppfylls inte, ej heller de krav på god status som gäller enligt EU-direktiv.

En försämrad vattenkvalitet i Fyrisån till följd av Uppsalas expansion har oroat de kommuner i Stockholmsregionen som tar sitt dricksvatten från Mälaren. Se TRN 2016-0143, 2017-03-02, yttrande från Tillväxt- och regionplaneförvaltningen Stockholms läns landsting ”Utställning av förslag till fördjupad översiktsplan för Södra staden”. Detta uttrycktes redan i utlåtande över expansionen som planerades i den fördjupade översiktsplanen för Södra staden år 2017. Där säger SGU ”Föreningen anser att planförslagen för Södra staden medför en exploatering som i en oacceptabel omfattning kommer äventyra vattenkvalitet i åsen. Allra störst är riskerna i de delar där åsen passerar genom Ulleråker, i åsens absoluta närområde som tydligt pekats ut som känsliga infiltrationsområden.” Oklart hur dricksvattnet skyddas vid planerad bostadsexpansion i Uppsala (sgu.se) och Grundvattenmagasinen Uppsalaåsen Uppsala och Uppsalaåsen Fredrikslund (sgu.se)

Sedan dess har nu ytterligare 21 500 bostäder planerats i de sydöstra stadsdelarna enligt den fördjupade översiktsplanen som beslutades i början av år 2022 och nu den tilltänkta bron. Därmed ställs frågan varför yttrande från SGU och SGI saknas. Föreningen saknar en analys av de kumulativa effekterna av bostadsbyggande, depåbygge, spårvägsbygge och brobygge i detta ärende.

Uppsala kommun: Av ansökan med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning jämte redogörelsen i förevarande yttrande med kompletterande utredningar framgår att påverkan på Uppsala- och Vattholmaåsarna inte behöver befaras. SGI har yttrat sig, se aktbilaga 29. SGU har erbjudits möjlighet att inkomma med yttrande, se aktbilaga 13, men valt att inte inkomma med något yttrande. Erforderlig redovisning av kumulativa effekter har lämnats i miljökonsekvensbeskrivningen, se avsnitt 5.7.

6) Strandskydd

Väster om Fyrisån gäller det generella strandskyddet om 100 meter. Öster om Fyrisån gäller ett utvidgat strandskydd om 300 meter. Skyddet försvinner med automatik vid bron genom brobygget.

Uppsala kommun: Vad gäller frågan om strandskydd får kommunen hänvisa till avsnitt I.2. ovan.

7) Landskapsbilden

Området för den planerade bron omfattas av landskapsbildskydd. Även om bron är konstruerad så att den böjer efter landskapets former så skall man betänka att den är 850 m lång, ca 200 meter längre än Tjörnbron, med en seglarfri höjd om 12 meter, något som självklart påverkar intrycket av hela området.

Uppsala kommun: Kommunen har yrkat tillstånd enligt förordnande till skydd för landskapsbilden, beslut den 14 juli 1970, IIIR13-44-69 (landskapsskyddsområde nr 14), beslutat av Länsstyrelsen i Uppsala på sätt som anges i yrkandepunkten 12. Länsstyrelsen har i sitt yttrande, se aktbilaga 62 och avsnitt II.1. ovan, tillstyrkt att sådant tillstånd meddelas.

8) Vattentäkt inom område med extrem hög känslighet

Hela bron inklusive de två etableringsytorna och arbetsvägarna, vilka behövs under byggskedet, är belägna inom den yttre skyddszonen för Uppsala kommuns vattentäkt i Uppsalaåsen. Väster om Fyrisån anläggs bron inom område för extrem och hög känslighet. Öster om ån anläggs bron inom låg känslighet. Detta är något att begrunda då vatten från åsen rinner ut i Fyrisån och Mälaren, vattentäkt för hela Stockholm.

Uppsala kommun: Kommunen har i sina bedömningar och sin planering för genomförande av vattenverksamheten beaktat samtliga erforderliga förhållanden.

9) Naturreservat

Naturreservatet Årike Fyris sträcker sig längs Fyrisån mellan Kungsängsbron och Flottsund. Dock, i reservatsbeslutet för Årike Fyris finns ett undantag från föreskrifterna som möjliggör anläggandet av en trafikförbindelse över Fyrisån i ungefärligt läge som anges i Uppsala kommuns översiktsplan 2016. Bevekelsegrunderna för att klassificera området som natur-

reservat är självklart lika angeläget inom broområdet då marken med dess fauna och flora är densamma där som i området omkring.

Uppsala kommun: Kommunen har i sina bedömningar och sin planering för genomförande av vattenverksamheten beaktat samtliga erforderliga förhållanden.

10) Buller

Det buller som tillkommer från spårvagnar och andra motorfordon på bron och i dess närhet, kommer radikalt att påverka djurliv, de boende och rekreation för människan. Ljudmiljön kommer att ändras från ett tyst område till buller, vibrationer och gnissel från spårvagnarna inte bara under byggprocessen utan för all framtid. Betänk att ljud fortplantas odämpat längs dalen och vattnet, något som inte har utretts. Utryckningsfordon planeras också kunna trafikera bron vilket innebär andra frekventa ljudstörningar.

Kommunen planerar att bygga en bro över Fyrisån vid Hemslöjdsvägen och 650-850 bostäder per år i området, spårvagnsdepå i nära anslutning till bron, ombyggnad av Hemslöjdsvägen, samtidigt. Detta innebär många år av buller för boende i området. T.ex. ska bostäderna vara klara fram till år 2050 och arbetstiden för bron bestäms till åtta år.

Arbetet med bron kommer att kunna ske helgfri måndag-fredag kl. 7-22 samt lördag, söndag och helgdagar kl. 7-19 vilket framgår av Ansökan bron över Fyrisån (sid. 41). Bullerstörningarna avfärdas med att gränsvärdena inte överskrider inomhus för närboende.

De närboende hänvisas till att vistas inomhus i flera års tid för att inte störas av bullret och konstaterar att några kumulativa effekter för bullret inte har genomförts.

Dessutom finns det vetenskapliga publikationer som belyser hälsoeffekter. Stress ger påslag av autonoma nervsystemet och ökad frisättning av stresshormoner. Detta kan leda till hjärtproblem och högt blodtryck samt negativ inverkan på immunsystemet. Barn bör särskilt tas i beaktande.

Uppsala kommun: Kommunen får hänvisa till sin redovisning gällande buller i ansökan och tillhörande bullerutredning. Byggbullret kommer uppkomma vid anläggande av respektive brostöd. När ett brostöd är anlagt upphör bullret där. Redovisat bullerpåverkat område visar det sammantagna bullret om alla brostöd skulle anläggas samtidigt, vilket inte kommer att vara fallet.

11) Samhällsnytta kontra kostnader

I texten från kommunen till domstolen står följande.

”Mot det allmänna intresset att inte påverka miljön och landskapsbilden står intresset av att anlägga spårvägen inklusive bron över Fyrisån och bron över Hemslöjdsvägen för att uppfylla

fyrspårsavtalet (Trafikverket bygger ut förbindelsen mellan Uppsala och Stockholm, samt en ny tågstation i Bergsbrunna, Uppsala kommun å sin sida förbinder sig till att bygga 33 000 bostäder och spårväg till den nya stationen). Det ska framhållas att länsstyrelsen har tagit ställning till brons och spårvägens betydelse i beslut om biotopskyddsdispens (dnr 1108-2023) den 2024-02-01. Beslutet har vunnit laga kraft. Länsstyrelsen uttalade följande. ”Enligt ansökan utgör spårvägen ett nödvändigt infrastrukturprojekt för uppfyllande av Uppsalas översiktsplan och Uppsalapaketet, med bland annat sammanlänkande av stadens lokala centrum, nya järnvägsstation och 30 000 nya bostäder. Länsstyrelsen bedömer att detta utgör ett starkt och långsiktigt allmänt intresse.”

Det är mycket viktigt att framhålla att det nu är ändrade förutsättningar då underlaget om befolkningstillväxt som fanns då planerna utformades inte längre gäller. I avtalet med staten framkommer det tydligt att en omförhandling ska ske då förutsättningarna ändras (avtal med staten N2017/07384/PBB), detta har icke skett. Dessutom har de styrande politikerna uppgett att de nu ska omförhandla med staten om antalet bostäder.

Befolkningstillväxten har radikalt förändrats de senaste åren, enligt SCB är den halverad. Tidigare beräkningar att Uppsala kan nå ett invånarantal närmare 380 000 år 2050 torde snarare landa på cirka 300 000. Detta borde medföra att den övergripande samhällsutvecklingens behov av infrastruktur är inaktuell och därmed borde ansökan avslås.

Här är det som alltid viktigt att väga de ekonomiska kostnaderna för en delvis outnyttjad transportväg mot vinsten. Ett av huvudargumenten gällande bron och förbindelsen mellan den nya stationen i Bergsbrunna och området väster om Fyrisån är att pendlare från Stockholmsområdet kommer att arbeta väster om ån, något som ifrågasatts. Därutöver ska man överväga alternativa lösningar med andra mer flexibla lösningar då utvecklingen kring miljövänliga transportmedel utvecklats.

Alternativa lägen för en bro över Fyrisån behandlas inte. Det finns inte heller alternativet att inte bygga en bro, eller att utöka en befintlig bro, t.ex. Kungsängsbron längre norrut. Att endast studera ett broalternativ blir beslutsunderlaget i det avseendet ensidigt och manipulerat snarare än allsidigt.

Slutsatsen borde bli att den mycket begränsade samhällsnyttan och de stora kostnaderna att bygga denna bro inte uppväger de omfattande miljökonsekvenserna. I lagtexten i 1 kap. 1 § p. 4 miljöbalken framgår;... Mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att från en ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt, långsiktigt god hushållning tryggas...

Även om vissa miljörisker kan minimeras med åtgärder presenterade av kommunen så är den totala risken summan av dessa mindre delrisker. Broprojektet avviker i allt väsentligt från anvisningarna i miljöbalken och därför anser vi att tillstånd inte bör ges.

Uppsala kommun: Citerad text utgör kommunens redovisning till stöd för att domstolen i linje med länsstyrelsens inställning i sitt yttrande, se aktbilaga 62, ska meddela yrkat tillstånd från landskapsbildskyddet, se avsnitt 11.9. i ansökan. Lokaliseringsutredning gällande broläggning ingår och bedöms i pågående detaljplanprövning. Påstående om att alternativa broläggningarna inte skulle ha presenterats och bedömts är således fel. Påståendet om avvikelser från miljöbalken är inte heller korrekt.

27. Inger Hallqvist Lindvall, ägare till fastigheten Eriksberg 18:3, aktbilaga 72

Fastighetsägaren anser att ansökan ska avstyrkas av följande skäl.

1. Brister i underlaget, felaktig hantering av fakta, bristande transparens och formella fel. Alternativ till det ansökta brolägget finns inte framtaget. Lagakraftvunnen detaljplan saknas vilket utgör hinder för prövning av ansökan.
2. Årike Fyris är ett naturreservat och ett område som är skyddat enligt 3 kap 6 och 8 § miljöbalken vilket innebär skydd för påtaglig skada och där eventuella ingrepp ska bedömas enligt försiktighetsprincipen. Markreservat för trafikförbindelse tvärs igenom naturreservatet ger formell rätt till undantag från reservatsföreskrifterna men minskar inte skador och störningar på naturreservatet.
3. Årike Fyris är en världsarvskandidat för naturarv och kulturarv som Uppsala kommun inte ensamt har mandat att äventyra. The Rise of Modern Biology berör 12 platser i åtta länder.
4. Vattenskydd har inte kunnat garanteras vare sig för kvantitet eller kvalitet, gällande dricksvatten (riksintresse), grundvatten och ytvatten. Markföreningar i närbelägna deponier och i broområdet är otillräckligt analyserade.
5. Stabilitetsfrågor är otillräckligt utredda avseende platsens komplexa geohydrologi särskilt med avseende på lerans egenskaper och utbredning (kvicklera finns) och påverkan av vibrationer under anläggning och drift.
6. Artskyddsfrågor är inte tillgodosedda och ekologisk kompensation är inte tillämpbar. Hemligstämplat PM om skyddsklassade fåglar vid bron ingår inte i ansökningshandlingarna trots sin avgörande betydelse och den starkt skyddade cinnoberbaggen förutsätts av kommunen hanteras i ett separat ärende (även den är av avgörande betydelse). Eftersom broförbindelsen genom Årike Fyris inte är visad vara den enda möjliga sträckningen kan inte ett allt överskuggande allmänintresse av denna infrastruktur användas som motiv för medgivande av dispenser från art- och habitatdirektivets bestämmelser i artskyddsförordningen.
7. Riksintressena inom naturvård (Ultuna källa), friluftsliv och kulturmiljö kommer att störas. Det är inte visat hur Ultuna källa ska kunna skyddas då påbyggnad sker i närheten (170 m).

8. Upphävande av strandskydd är inte förenligt med skyddets syften och detsamma gäller för ett eventuellt upphävande av landskapsbildskyddet.

1) Brister i underlaget, formella fel och bristande transparens

1.1) Allmänt om fel och brister

I ansökan saknas nödvändig information, det saknas referenser och hänvisningar till hur beräkningar utförts liksom förklaringar till metodval och förslag till försiktighetsåtgärder. Nödvändiga undersökningar är inte genomförda. Insända handlingar är starkt präglade av exploatörens önsknings och sakfel och utelämnande av uppgifter kan konstateras. För skyddsklassade fåglar finns hemligstämplat material som inte ingår i ansökningshandlingarna. Materialet behöver i sin helhet gås igenom och granskas av oberoende sakkunskap.

Det finns exempel på felaktiga fakta, felaktigt hanterad information om påstådd sekretessbeläggning för allmänheten (bilaga 4 PM hydrologi) och även sekretessbelagt material inom avgörande artskyddsfrågor (skyddsklassade fåglar nära bron och vid Ultuna källa). Flera exempel kan hittas i den löpande texten och kan utvecklas vid anmodan. I det följande kommer några exempel på brister, undanhållande av fakta, bristande transparens och felaktigheter att lyftas fram liksom allvarliga konsekvenser av sekretessbelagt PM inom artskyddet.

Uppsala kommun: Fastigheten är belägen utanför påverkansområdet för den tillfälliga grundvattenbortledningen. Fastighetsägaren berörs således inte av ansökan. Kommunen tillbakavisar påståenden om bristfälligt och felaktigt material.

1.2) Felaktigt påstådd sekretess och bristande transparens i beslutsunderlaget om ansökan

Det har varit svårt för medborgare att följa ansökningsprocessen både före och efter att ansökan beslutats i kommunstyrelsen (2024-05-14). Vid beslutstillfället presenterades ansökan utan bilagor (detta framgår i beslutsunderlaget) varför det får förutsättas att dessa inte heller var lästa av politikerna. Bilagorna fanns inte med i beslutet och visade sig svåra för medborgarna att hitta. Efter visst undersökningsarbete lokaliserades bilagorna under rubriken: "Lämna synpunkter inför tillståndsprövning...", på platsen för avgränsningssamrådet på kommunens hemsida, trots att samrådet var avslutat. Längst ner på sidan återfanns bilagorna till ansökan, dock med undantag för bilaga 4 PM Hydrogeologi (WSP och Lektus), som är den sista sammanfattande och därmed avgörande hydrogeologiska bedömningen. Den innehåller slutsatser som märkligt nog utan vederhäftigt underlag tvärsäkert konstaterar att ingen påverkan förväntas uppstå. Detta är förvisso en uppräknings över hur situationen borde vara men det finns inget belägg för detta i framställningen i övrigt, vilket är förväntat utifrån tidigare expertutlåtanden.

På förfrågan varför bilagan inte fanns på hemsidan svarade kommunen att den var sekretessbelagd p.g.a. förekomst av personuppgifter. Det var inte möjligt att få den digitalt utan man

behövde komma och läsa bilagan i stadshuset. Där väntade en svartvit utskrift av färgmarkerade tabeller och bilder, dessutom var utskriften i liggande format så att bilder och kartor inte kunde ses i sin helhet. Vid genomläsningen kunde konstateras att personuppgifter saknades, d.v.s. sekretessbedömningen som hindrade publicering på hemsidan eller digitalt utskick kunde ifrågasättas. Ansvarig projektledare Felicia Johnson som handlagt aktuell förfrågan, och ombesörjt den misslyckade utskriften, var vid tillfället på semester och inte nåbar för frågor. Fotografering skedde av de utskrivna sidorna för eget bruk mot löfte om att inte sprida materialet digitalt. Eftersom tillgång till diarienumret fanns gick det att beställa nämnda bilaga 4 i digital form via registrator- det förelåg inte någon sekretess. Men fortfarande idag (den 30 september 2024) saknas bilaga 4 PM Hydrogeologi på hemsidan. Varför är denna bilaga så svårtillgänglig för allmänheten? Kan det bero på att den är av dålig kvalitet? Det kan noteras att den innehåller en uppräkningslista av ogrundade slutsatser som sedan återopparas i huvudansökan. I ansökans huvudhandling påstås med grund i den svårtillgängliga bilaga 4 att ”den valda platsen för bron över Fyrisån är den ur miljösynpunkt lämpligaste” (Advokatfirman Åberg s. 47). Påståendet är häpnadsväckande utifrån de risker och påtagliga skador som p.g.a. valet av plats är allmänt kända (riksintressen, dricksvattenpåverkan, komplicerad hydrogeologi).

Man frågar sig också varför beslutsunderlaget om ansökan om miljöprövningen är ”utan bilagor” (KSN-2023-02640, KS-sammanträde 2024-05-14). Endast samrådsredogörelsen och ett rådighetsavtal fanns med förutom den ansökningshandling som upprättats av juristfirman Åberg. Det förvånade att bilagor inklusive miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) inte var bilagda beslutet vid kommunstyrelsemötet 2024-05-14. Det som ovan anförts väcker en rad frågor. Varför denna avsaknad av transparens? Varför så svårt för en medborgare att hitta underlagen till ansökan? Eftersom det varit ett avgränsningssamråd dit även allmänheten inbjudits inför hur MKB skulle upprättas fanns det ett berättigat intresse av att lätt kunna hitta slutprodukten. Hur har den politiska förankringen av MKB sett ut?

Uppsala kommun: Ansökan i sin helhet finns att ta del av hos mark- och miljödomstolen och hos aktförvararen. Påstådda brister föreligger inte. Påstådda brister kan inte leda till att ansökan avslås/avvisas. Som en extra service finns vissa ansökningshandlingar att tillgå på kommunens hemsida.

2) Årike Fyris är ett naturreservat och skyddat enligt 3 kap. 6 och 8 §§ miljöbalken

Ett grundläggande skäl i sak för yrkandet om avslag på ansökan är att Årike Fyris, som är ett mark- och vattenområde med värden för natur, kultur och friluftsliv, har starkt lagskydd enligt 3 kap. 6 och 8 §§ miljöbalken. Huvudregeln är således att Årike Fyris med ett flertal riksintressen inklusive det för dricksvattenanläggningar, enligt lag (3 kap. 6 och 8 §§ miljöbalken) ska skyddas från de påtagliga störningar som byggandet av en lång högbro för tung trafik på vattenskyddat område i ett stadsnära naturreservat innebär. Försiktighetsmått ska vidtas i enlighet med de allmänna hänsynsreglerna (2 kap. 3 § miljöbalken).

Uppsala kommun: Av ansökan med tillhörande underlagshandlingar jämte i förevarande yttrande redovisade kompletteringar framgår att och på vilket sätt kommunen beaktat ovan angivna bestämmelser.

3) Årike Fyris som blivande världsarv

Eftersom området är världsunikt och står på UNESCOs tentativa lista över blivande världsarv med platser i flera länder (tolv platser i åtta länder) till minne av Carl von Linnés gärning, *The Rise of modern Biology*, kan inte Uppsala kommun ensidigt bestämma om denna broförbindelse. Den kommer att omintetgöra ambitionen att bli ett världsarv (Elbes världsarv i Dresden ströks från listan då en tung trafikbro byggdes). Årike Fyris är tänkt att vara både ett kulturarv och ett naturarv. Det rymmer Ultunavandringen, en Linnéstig i vars närhet växter och djurarter finns kvar sedan Linnés dagar. Fågellivet med många rödlistade sjöfåglar är särskilt unikt. Enligt miljöbalkens allmänna hänsynsregler ska försiktighetsprincipen tillämpas vid riskbedömningar av eventuella ingrepp i Åriket.

Åriket hyser riksintressen inom natur (Ultuna källa), kultur, friluftsliv och totalförsvaret (förbud mot höga objekt, riksintresse för dricksvattenförsörjning). Landskapsbildskydd gäller sedan decennier. Området är en del i riksintresseområdet för kulturmiljövård Uppsala stad C 40. Att störa detta område genom en lång högbro för tung trafik torde inte vara förenligt med nämnda riksintressen.

Alternativ till aktuellt broläge har inte utretts trots att det är ett lagstadgat krav att en MKB ska innehålla "en identifiering, beskrivning och bedömning av rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd". Möjliga alternativ finns nämnda men utan tillräckligt genomgripande bedömning.

Uppsala kommun: Av ansökan med tillhörande underlagshandlingar jämte i förevarande yttrande redovisade kompletteringar framgår att och på vilket sätt kommunen beaktat ovan angivna frågor. Brons lokalisering prövas inom ramen för detaljplanarbetet.

4) Vattenskyddsfrågor

Argumenten för ett avslag på ansökan med hänvisning till bristande vattenskydd är starka och stöds av följande punktlista.

Det är inte visat

- hur grundvattnet för dricksvatten ska skyddas till kvantitet och kvalitet,
- hur uttagsmöjligheterna till dricksvattenproduktionen ska förbli opåverkade,
- att inga skadliga sättningar förväntas uppstå
- att ingen skada på riksintresset Ultuna källa ska uppstå,
- hur spridning av föroreningar från de närliggande deponierna ska förhindras,,
- hur miljökvalitetsnormerna för ytvatten och grundvatten ska följas,
- hur stabiliteten ska garanteras,

- hur utbredningen av kvicklera ser ut eller vilka leror med vilka egenskaper som finns i områdena som ska pålas eller spontas,
- hur den komplicerade hydrogeologin i broområdet ska kartläggas,
- hur det artesiska grundvattnet ska hindras att öppna upp nya flödesvägar längs de pålar som penetrerat det skyddande lerlagret,
- hur artskyddet ska följas,
- hur riksintressen inom naturvård, friluftsliv, kulturvård och totalförsvaret inte ska skadas och
- att en alternativ sträckning för broförbindelsen med mindre skador på miljön har utretts enligt de lagkrav som ställs på innehållet i en MKB.

Frågorna om vattenskydd och stabilitet är i sig ensamma tillräckliga för att avslå ansökan men det finns även artskydds- och kulturmiljöfrågor som också ensamma räcker för ett avslag. Exempel kommer att ges nedan.

Det går inte att hävda "spårvägens allt överskuggande allmänintresse" som skäl för dispens från lagar och regler eftersom denna sträckning inte är den enda möjliga. Om spårvägen behövs i framtiden finns möjlighet till passage vid redan befintliga brolägen, t.ex. Flottsund eller Kungsängsbron, men sannolikt kommer modernare trafikslag vara mer effektiva och bättre miljöanpassade än en spårvägsdragning och ge en flexibilitet i planeringen. Flexibilitet är viktig för anpassning till rådande befolkningsutveckling (för tillfället i sjunkande). Nu aktuell spårväg är utrymmeskrävande och innebär stora förluster av uppväxta träd (flera tusen) inklusive alléträd (333 stycken enligt dispensgivning). Detta är till men för koldioxidbudgetens upptagssida och för skyddet mot klimatförändringarna.

Uppsala kommun: Av ansökan med tillhörande underlagshandlingar jämte i förevarande yttrande redovisade kompletteringar framgår att och på vilket sätt kommunen beaktat ovan angivna frågor.

5) Mer brister i ansökan inom vattenskydd och stabilitetsfrågor

Ansökningshandlingarna är ordrika men betydligt tunnare till sitt innehåll än utgångspunkterna som redovisades inför samrådet och de utredningar som finns inom det pågående detaljplanearbetet för spårvägen sträcka D. Materialet i ansökan är fullt av upprepningar och korshänvisningar som sammantaget ger intrycket av att med ordrikedom dölja bristerna i innehållet och avsaknaden av relevanta utredningar inom både vattenskydd och stabilitet. Olösta frågor förbigås med tystnad eller utlovas lösas senare i processen.

De tekniska beskrivningarna är oprecisa och vaga vilket kan tolkas vara en följd av att bakgrundsdata om markens beskaffenhet och hydrogeologi saknas. Marken i Årike Fyris har en komplicerad struktur och det finns förekomst av artesiskt grundvatten.

Trots att väsentliga undersökningar saknas om jordlagrens sammansättning och lerans egenskaper inklusive utbredningen om kvicklera har det tagits fram en teknisk beskrivning. Det råder brådska i planeringen för att klara av tidsvillkoren för erhållande av statsbidrag.

Dålig kvalitet i beslutsunderlagen kan vara en följd av att processen för spårvägsprojektet har börjat i fel ände. Först fattades det politiska beslutet som en del i det s.k. fyrspårsavtalet/Uppsalapaketet om en trafikförbindelse med tung trafik (spårväg) över Fyrisån, den s.k. Ultunälänken. Därefter påbörjades utredningar vars syfte då snarare har kommit bli att beskriva hur det ska gå till, än att (som stadgas i plan- och bygglagen) söka utröna om marken är lämpad för tänkt ändamål. Denna procedurordning tycks ha lett till att den politiska ledningen nu räknar med att "inhämta tillstånd" istället för att få ansökan om miljöprövning vederbörligen och förutsättningslöst prövad. Kommunen skriver på hemsidan: "Så fort domen har fallit påbörjas arbetet". Därmed visas ingen respekt vare sig för lagstiftning eller för domstolens arbete. Att staten utlovat bidrag innan markens lämpligt undersökts komplicerar situationen men medger inte att lagprövningarna kan forceras.

Spårvägsprojektet medför särskilda problem p.g.a. vald sträckning. Passagen genom Årike Fyris som nu är föremål för miljöprövningen innebär oacceptabla risker för Uppsalas funktionalitet (dricksvatten, sårbart högt och långt broläge, förlust av en stadsnära tyst oas för rekreation och friluftsliv) liksom förstörelse av omistligt natur- och kulturarv med anor från Carl von Linnés dagar.

Inom området vattenskydd och hydrologi saknas fortfarande utredningar men avsaknaden av underlag i denna sena timme är ju ett tydligt tecken på att hela detta riskprojekt behöver avblåsas. Har man inte lyckats lösa utmaningarna inom nedanstående uppräknade områden ännu kan det konstateras att spårvägsdragningen genom Årike Fyris inte är möjlig att genomföra.

Nedan följer en uppräkning av brister och olösta frågeställningar:

- påverkan på grundvattentäkten och grundvattenförhållandena i åsen,
- fullständig stabilitetsutredning,
- utbredningen av kvicklera,
- vibrationernas påverkan på stabilitet under anläggning och drift,
- analys av egenskaper hos leran där pålning och spontning ska ske för bedömning av täthet och stabilitet,
- risker och försiktighetsåtgärder vid spontning och den omfattande pålningen med hänsyn tagen till täthet och kompaktering,
- risker för bottenuppträckning eller kanalbildning och hur beräkningar har skett,
- analys av förändring av känslighetskartan till följd av borttagning av det skyddande lerlagret vid ett antal brostöd,
- teknik för anläggande av brostöd som beskrivs och motiveras av opartisk expertis inom geoteknik och hydrogeologi,

- att tillräckligt lager av lera lämnas ovanför friktionslagret, minst 5 m för lera av god kvalitet (man har ännu inte undersökt var lera av god kvalitet finns),
- förtydligande kring beräkningar och redovisningar av förväntade grundvattennivåer,
- säkerställande att gällande miljökvalitetsnormer för ytvatten och grundvatten uppnås och
- redovisning av metod och tidsserier för uppmätta grundvattennivåer.

Analys av jordarter i broområdet vid brostöden måste ske innan man kan upprätta en tillförlitlig teknisk beskrivning. Den mångordiga och till synes detaljerade beskrivningen av anläggningsförfarande vid de olika brostöden är svår att logiskt följa. Att schakta bort det skyddande lerlagret vid de östra brostöden förefaller mindre välbetänkt och tilltaget är svårt att förstå om man har vattenskydd som mål. Att det inte lämnas tillräckligt med lerlager (minst 5 m av god kvalitet behövs) för att hindra bottenuppträckning är mycket oroande. Förtroende saknas därmed för underlagets kvalitet.

I bilagan med den tekniska beskrivningen står en uppgift om antalet pålar per brostöd (s. 29). Tillsammans med antalet pålar vid tillfartsbankarna beräknas det totala antalet pålar kunna uppgå till närmare 1 200 stycken. I ansökningens huvudhandling nämns inte det stora antalet pålar. Inte heller ges någon information om hur omfattanden spontningen förväntas bli. Att frågan om kompaktering inte berörs är en allvarlig miss. Riskerna för jordskred har alls inte beaktats.

Uppsala kommun: Av ansökan med tillhörande underlagshandlingar jämte i förevarande yttrande redovisade kompletteringar framgår att och på vilket sätt kommunen beaktat ovan angivna frågor.

6) Artskyddsfrågorna behöver prövas i hela sitt sammanhang istället för isolerat till anläggningsfasen

Allvarligt observandum: Sekretessbelagt PM angående fågelarter och påverkan på fågellivet nära bron har inte delgivits domstolen

Kommunen har i sin ansökan angivit att artskyddet ska prövas enbart för bygg- och anläggningstiden och till det ändamålet tagit fram en avgränsad artskyddsutredning. Detta är en konstlad uppdelning som inte ger helhetsbilden i påverkan. Buller och vibrationer finns även under drift och påverkar djur och natur negativt. Att fragmentera bedömningen blir missvisande och avgörande frågor riskerar att hamna mellan stolarna. Fastighetsägaren yrkar att domstolen provar artskyddsfrågorna inom det aktuella området i sin helhet i ett sammanhang efter inhämtning av kompletterande material. Det kan här anföras att kommunen inte i handlingarna visat hur artskyddet kan hanteras på ett tillfredsställande sätt för någon av de fridlysta arterna. Det är vidare oacceptabelt att Uppsala kommun undanhållit domstolen avgörande information i artskyddsfrågor för åtminstone två skyddsklassade fågelarter som häckar i brons närhet. Det är ett sekretessbelagt PM som omnämns på en rad i inledningen till artskyddsutredningen bilaga 6.2 och som omtalas i slutet som ett separat PM sålunda: "För de fåglar

vars uppgifter omfattas av skyddsklassning finns en separat artskyddsutredning.” Länsstyrelsen berör detta sekretessbelagda PM i sitt yttrande på följande sätt: sid 10. “Till bifogad artskyddsutredning finns ett tillhörande PM med sekretessbelagda uppgifter. Detta PM har inte bifogats ansökan men länsstyrelsen har fått ta del av underlaget efter direktkontakt med sökande.” Av den sekretessbelagda utredningen framgår att den planerade bron kommer att ha stor påverkan på fågellivet och två skyddsklassade fågelarter häckar i brons närhet.

Uppsala kommun: Kommunen har inventerat arter på erforderligt sätt och därför vidtagit anpassningar för att så långt möjligt undvika konflikt med artskyddsförordningen. I det fall kommunen bedömt att artskyddsdispens erfordras har kommunen inlämnat dispensansökan till länsstyrelsen, vilket skedde innan ingivande av förevarande ansökan ingavs till mark- och miljödomstolen. Länsstyrelsen har den 21 januari 2025 meddelat artskyddsdispens. Beslutet är överklagat till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen. Kommunen har hanterat sekretessklassade uppgifter på korrekt sätt.

7) Avslutning

Det torde vara uteslutet för domstolen att ge klartecken på denna ansökan, även med tillgång till kompletterande utredningar. Ett genomförande skulle vara förödande på de unika värdena för natur och kultur och friluftsliv i Årike Fyris och medföra oacceptabla risker för Uppsalas dricksvatten.

Uppsala kommun: Kommunen anser att erforderligt underlag föreligger för domstolens prövning och att förutsättningar föreligger meddelande av yrkade tillstånd.

Som ovan

Karin Hernvall

Daniel Shin

Bilagor:

- Bilaga 1** Redovisning av kompletterande utredningar, WSP, den 14 februari 2025.
- Bilaga 2** Markteknisk undersökningsrapport inkl. ritningsbilagor, WSP, den 13 februari 2025.
- Bilaga 3** PM Brostöd, WSP, den 14 februari 2025.
- Bilaga 4** PM Sulfidjord, WSP, den 6 december 2024.
- Bilaga 5** Uppdaterad bilaga 5.2. till ansökan, reviderad den 13 februari 2025
- Bilaga 6** Uppdaterad bilaga 5.1. till ansökan.
- Bilaga 7** Justerade villkorsförslag.
- Bilaga 8** Strandskyddat område.
- Bilaga 9** Artskyddsutredning vanlig padda, knärot och backsippa, Sweco, den 14 februari 2025.
- Bilaga 10** Område artskydd.
- Bilaga 11** Påverkansområde grundvattenbortledning m.m.
- Bilaga 12** Artskyddsutredning av skyddade fåglar, Sweco, den 14 februari 2025. *Sekretess.*
- Bilaga 13** PM - Vattennivåer i Fyrisån, Norconsult den 15 februari 2024.

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av en eller flera personer

Detta dokument med sina elektroniska underskrifter gäller som självständig handling och uppfyller krav på avancerade elektroniska underskrifter enligt eIDAS-förordningen. Varje underskrift kan valideras med en PDF-läsare med stöd för signaturvalidering eller via valideringstjänsten på sign.uppsala.se. Där återfinns även information om hur du installerar det utfärdarcertifikat som krävs för att PDF-läsaren ska kunna validera alla delar av underskriften.

Om dokumentet skrivs ut på papper, eller om dokumentet 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet går att validera.